

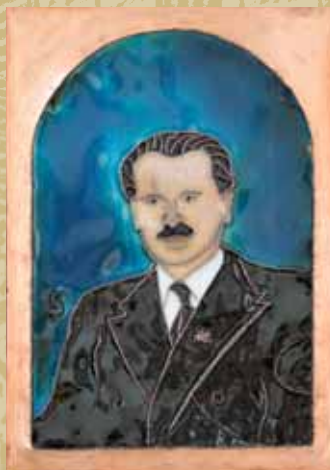
500 ÉVES A REFORMÁCIÓ

Előszó

A Tahitótfalui Református Egyházközségnek a reformáció 500. évfordulója előtt tisztelgő füzetét tartja a kezében a Kedves Olvasó. Célunk felidézni az elmúltakat, hogy azokból tanulva, erőt merítve tudjunk a megkezdett, jó úton tovább haladni. Szívből kívánjuk, hogy munkánk gyümölcse hozzon örömet, és erősítsen meg a bibliai református hitben!

Kósa Klára alkotásai

Szántó Sándor alkotásai

„SZOLGÁLATOK AZ ÚRNAK ÖRÖMMEL, VIGADOZ-
VA JÁRULJATOK SZÍNE ELÉ!” (ZSOLTÁROK 100,2)

KINCSÜNK, A BIBLIA

A keresztyén egyház Jézus Krisztus egyháza. Éppen ezért Istentől való kijelentésre épült fel, és mindenkori életét is csak ez határozhatja meg. A kijelentés számunkra a Biblia, ami egy 66 könyvből álló irodalmi alkotás.

Két fő része van: az Ószövetség és az Újszövetség. Az Ószövetség a teremtéstől kezdve szól Isten népének, Izráelnek a kiválasztásán és történetén át egészen a zsidók babiloni fog-ságból való visszatérését követő időkig. Eredeti nyelve a héber. Legrégibbi részei az egyiptomi kivonulás idején (Kr. e. XIV. század), legújabb részei a Kr. e. II. században lettek lejegyezve.

A teremtésről Mózes írt évezredekkel későbbi tudósítást, aki- nek Isten jelentette ki, mi hogyan történt a világ kezdetekor – Ő ugyanis ott volt, míg az ember eleve csak a hatodik napon jelent meg a teremtésben. Ebből érthető meg, hogyan lehet Isteni kijelentés a Biblia: noha emberi szavakból áll, amelyeket emberek írtak le, soknak a szerzőjét is ismerjük, a szerzők mégsem a saját ötleteiket írták le, hanem azt, amit Isten csodálatos módon megértetett velük: amit kijelentett magáról, a világról, az emberről. Van, ahol szó szerinti ez a lejegyzés – a prófétai üzenetknél, vagy éppen a templom előzetes leírásánál – és van, ahol a megfogalmazás a szerző szabadsága lehetett, de a tartalom természetesen nem.

Az Ószövetségben számos helyen megjelenik a Messiásról – a Felkentről – szóló prófécia, amely a keresztyének hite szerint Jézus Krisztusban teljesedett be. A két szövetség így kapcsolódik egymáshoz: amit az Ószövetségben Isten megígért a Megváltóról, az mind Jézus Krisztusban teljesedett be. Az Újszövetség nyelve a görög, és sokkal újabb, mint az Ószövetség: a legrégebbi iratok Kr. u. 50-55 körül már le voltak írva (Pál levelei), míg a legújabbak is megvoltak a II. század első felében (János írásai, Jakab levele).

Mi, reformátusok azt valljuk, hogy a teljes Biblia, ahogyan előttünk áll, Isten Szentlelkének műve, és Isten ezt fel is használja a hitünk építéséhez. Megtalálható a Bibliában minden, ami a hívó életéhez és az üdvösséghez kell, és a Biblia 66 könyvének ellentmondó, azt kiegészítő Isteni kijelentés (akár álomban, vagy hangokat hallva érkezett) nem lehetséges. Az evangéliumok és az apostoli tanítás kiteljesedésével a kijelentés időszaka lezárult, Jézus Krisztus kereszthalála és feltámadása a történelem csúcspontja, amely után Isten már se újat tenni, se újat mondani nem fog, mert nem is lehetséges többet, jobbat mondani annál, mint hogy Fia halt meg a bűnös emberek büntetését magára véve, és így Ő készítette el a megváltást minden ember számára. Az azóta telő idő arra szolgál, hogy a Biblia tanulmányozásával megismerjük Istent és saját magunkat. Mi Isten nélkül örökre elvesztünk, de Isten megtalálásának és követésének útja, szeretetének mély-

sége és ereje előttünk áll a Biblia lapjain. Hitünk szerint a bibli- ai írásokat, amelyeket évezredekkel ezelőtt nem is nekünk írtak, mégis a mi számunkra is igazzá és érthetővé, frissé teszi Isten Lelke. Tehát az Úr a Biblia szavain keresztül beszél velünk: tük- röt tart elénk, hogy hogyan élünk, mi a baj, mi a megoldás.

A református ember számára a Biblia egésze egyformán Isten kijelentése, ezért szorgalmasan tanulmányozzuk az Ószövetséget is, de természetesen Jézus Krisztus tanításait is szem előtt tartva. Azt, hogy mennyire hozzátartozik a református hithez a Biblia tanulmányozása, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az első teljes magyar nyelvű Bibliafordítást egy református esperes-lelki- pásztor: Károli Gáspár készítette el. Az ő fordítása máig ott van a reformátusok szívében, de a jobb érthetőség érdekében – mivel nyelvünk az 1590-es fordítás óta változott – a Bibliatársulat for- dító bizottsága 1975-ben egy teljesen új fordítást készített, ame- lyet aztán 1990-ben, legutóbb pedig 2014-ben tovább pontosítot- tak. Egyházunk rendje szerint szószéki használatra csak a Károli fordítás, illetve ez a 2014-es ún. revideált új fordítás van enge- délyezve.

Miért olvassuk minden nap a Bibliát? Azért, mert Isten a Biblia szavain keresztül szólít meg. Hogyan olvassuk? Úgy, hogy épp nekünk mondja Isten az adott szakaszt, és nekünk kell végig- gondolni, hogy hogyan tudnánk annak megfelelni, mi ennek az akadálya? Mit tehetünk, ha valamit nem értünk? Először is, mivel Isten szavát keressük, hívjuk imában segítségül Istent – ezt minden Bibliaolvasás előtt tegyük meg –, hogy Ő magyaráz- za meg, mit akar nekünk mondani. Emellett a lelkipásztorok a Biblia eredeti nyelveit az egyetemen hosszsan tanulmányozták, ismerik, tehát a fordításból, kulturális különbségekből adódó kérdések megértésében – és az együtt imádkozásban is – szíve- sen segítenek.

HITVALLÁSUNK

Mivel a Biblia egy nagyon vastag könyv, a keresztyén egyház a kezdetektől törekedett arra, hogy könnyen megjegyezhető és érthető formákban tanítsa, hirdesse a Szentírásból Isten üze- netét. A legrövidebb hitvallás két szóból áll: Jézus Krisztus. Hiszen ez azt jelenti, hogy Jézus, a történeti személy egyben Krisztus, azaz Messiás, Felkent, tehát Isten felszentelt küldöt- te, a Megváltó. A hitvallások a felmerülő kérdések szerint min- dig egyre sokrétűbbé váltak. Minden keresztyén közös hitvallá- sa az ún. Apostoli Hitvallás, a Hiszekegy, de ezen felül tudomá- nyos igényrel vagy kifejezetten tanítási céllal készített Biblia- kivonatok, hitvallások is léteznek. A Magyarországi Református Egyháznak a létrejötte – 1567 – óta két ilyen tudományos igényű hitvallása van: a Heidelbergi Káté illetve a II. Helvét Hitvallás.

A Kátét a konfirmációra készül, hittanos fiatalok számára írta Ursinus Zakariás és Olevianus Gáspár, akik a mai Németország területén fekvő Heidelberg egyetemén voltak professzorok. A káté 129 kérdés-feleletet tartalmaz, így foglalja össze az Apostoli Hitvallás, a Tízparancsolat és a Mi Atyánk tartalmát, valamint tanít a két sákramentumról, a keresztségről és az úrvacsoráról is. 2013-ban készült el a legújabb, mai nyelven is jól érthető for- dítása.

A másik Hitvallásunk 1566-ban készült, szerzője Bullinger Henrik zürichi lelkipásztor. Alcíme ez: Vallástétel és egyszerű, rövid magyarázat a tiszta keresztyén vallásról. 30 rövid fejezet- ben foglalja össze a lelkipásztorok, egyháztagok, érdeklődők és támadók számára is a református hit főbb tanításait. Sokkal mélyebb és bővebb, mint a diákoknak írt káté, és kiváló segít- ség a hitéletben felmerülő kérdéseink megnyugtató, biblikus megválaszolásához. Aki beleolvas, megláthatja, hogy immár 450 éve van világos válasz az őt kínzó kérdésekre, például, hogy ki a sátán, kik az angyalok, mi van a halál után, vagy hogy van-

nak-e szellemek, mi a világi kormányok feladata, illetve milyen az egyház bibliai jó rendje, kinek mi a feladata az egyházban. Egyházunk létrejöttének 450. évfordulójára, az idén júniusra ennek is elkészült a modern, érthető, szép kivitelű új fordítása, hiszen akárcsak a káté, eredetileg ez is latin nyelven készült.

Egyházunk az aktuális kérdésekről a hivatalos álláspontját ezen iratok Bibliaértelmezését követve hirdeti ki, ezeket követve hangzanak az Igehirdetések, a lelkipásztorok felszentelésükkor e két hitvallás követésére tesznek fogadalmat. Megismerésük a református önazonosság és az egyház épülése szempontjából, illetve a bibliatanulmányozás gyümölcsözőbbé tétele miatt is nagyon ajánlatos. Mindkettő megvásárolható gyülekezetünk iratterjesztésében, és megtalálható teljes terjedelemben a reformatus.hu oldalon is.

A REFORMÁTORI SOLÁK

A reformáció korának tudományos nyelve a latin volt, ezért a reformáció fő tételeit is latinul fogalmazták meg. Ezeket nevezzük soláknak (szólák). Többféle csoportosítás lehetséges, általában négy soláról beszélünk, melyeket egy ötödik, a „Soli Deo gloria” (Egyedül Istené a dicsőség) szokott megkoronázni.

Sola Scriptura – egyedül a Szentírás

„A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre; hogy az Isten embere tökéletes és minden jó cselekedetre felkészített legyen.” 2Tímóteus 3,16-17

Isten kijelentése egyedül a Bibliából ismerhető meg, és csak arról lehet bizonyosan állítani, hogy Isten akaratának megfelel, ami egybevág a bibliai tanítással.

Sola gratia – egyedül kegyelemből van az üdvösség

„Hiszen kegyelemből van üdvösségetek hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék.” Efézus 2,8-9.

Isten az örök üdvösséget nem érdeméért adja, nem tudjuk megszolgálni, kiérdemelni. Aki az üdvösségbe jut, mind ajándékba kapja ezt Istentől. Jézus Krisztus szerezte meg az üdvösséget váltságshalálával, és Isten az üdvösséget hittel elfogadóknak ajándékba adja kegyelemből, megbocsátva vétkeiket.

Sola fide – egyedül hit által üdvözülhetünk

„Hit nélkül pedig senki sem lehet kedves Isten előtt, mert aki az Istenhez járul, annak hinnie kell, hogy ő van, és megjutalmazza azokat, akik őt keresik.” Zsidók 11,6.

Az üdvösséget Krisztus szerezte meg, és mi, emberek hit által tudjuk megragadni. A hit a lélek keze, amellyel megfogjuk, és nem eresztjük Isten ajándékát. A hit nem egyszerű igaznak tartása mindannak, amit a Biblia tanít, hanem szívbeli bizalom is, hogy Isten nekem ajándékozza az örök üdvösséget, és addig is gondoskodik minden szükségem betöltéséről.

Solus Christus – egyedül Krisztus által van üdvösségünk

„Nincsen üdvösség senki másban, mert nem is adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnénk.” apostolok Cselekedetei 4,12.

A reformátusok, és a reformáció többi felekezetének tagjai sem imádkoznak máshoz, csak a Szentháromság Istenhez, és közbenjárást sem kérnek Istenhez. Tehát nem részesítünk Istennek kijáró tiszteletben, imádatban embereket, a Biblia hőseit és az egyháztörténet kétség kívül kiváló embereit sem. Az üdvösség a Biblia szerint egyedül Jézus Krisztus által a miénk.

Soli Deo gloria – egyedül Istené a dicsőség.

„Az egyedül bölcs Istennek legyen dicsőség Jézus Krisztus által örökkön-örökké.” Róma 16,27.

Azért, hogy hihetünk, hogy van bocsánat a bűneinkre és van örök életünk, senki más nem érdemel köszönetet, imádatot, egyedül csak Isten. A református ember vallásos tiszteletben

éppen ezért nem részesíti a hithűsöket, mártírokat, tanítókat, bibliai szereplőket, még Szűz Máriát sem, csak a Szentháromság Istent egyedül.

A SÁKRAMENTUMOK

Egyházunk a reformációtól eredően három szempont alapján vall egy-egy istentiszteleti eseményt sákramentumnak. 1. Része valamilyen látható jegy, 2. Üdvígéret kapcsolódik a gyakorlásához, 3. Kifejezett krisztusi parancs van a gyakorlására. A bibliai tanításban mindössze két ilyet találunk, ezért egyházunknak két sákramentuma van: az egy keresztség és az úrvacsora

Keresztség

Az egy keresztségben azt láthatjuk és élhetjük át, hogy Jézus vére kifolyt a kereszten értünk, és ezért nem haragszik ránk Isten. A keresztségben a víz Jézus vérét jelképezi.

Csak egy keresztség van, akit már megkereszteltek, annak nem szabad, és nem is kell még egyszer megkeresztelkednie életében. Gyerekeket és felnőtteket is meg lehet keresztelni. A helybeli lelkésznel kell jelezni, ha valaki a családjában keresztelőt szeretne. A gyermekkeresztség feltétele, hogy legalább az egyik szülő és az egyik keresztszülő református legyen.

Úrvacsora

Jézus nagycsütörtökön kenyeret és bort fogyasztott tanítványaival. Azt parancsolta, hogy mi is így emlékezzünk Rá. Az úrvacsora kenyere azt jelképezi, ahogy Jézus teste összetört a kereszten értünk. A bor azt jelképezi, ahogy Jézus vére kifolyt értünk a kereszten. Aki úrvacsorázik az Istentiszteleten, az Jézus kereszthalálát láthatja, és élheti át Isten Szentlelke segítségével gondolatban. Isten a jegyek által mintegy rámutat: „Érvényes rád a megváltás, harcolj a bűneiddel!”

A PREDESTINÁCIÓ

E tan lényege az, hogy Isten, mivel szuverén – teljhatalmú, önálló – Ura ennek a világnak, előre eldöntötte, hogy kinek lesz része az örök üdvösségben. Akik ezt a tanítást ellenzik, az elkárhozók helyzetét tartják elfogadhatatlannak – miért nem menti meg Isten őket is; miért nincs esélyük megtérni, ha nem térnek meg –, pedig világosan tanítja a Biblia, hogy senki sem mehet az Atyához, csak Jézus által (János 14,6). Tehát aki nem hisz az Úr Jézusban, az ezzel a döntéssel együtt az örök boldogságból is kizárta magát, aki pedig hisz, a hit útján járva és élve Isten kegyelméből már az üdvösség részese. A tanítás üzenete tehát éppen a hívőhöz szól, hogy őket a bűneikkel való, olykor eredménytelennek tűnő harcban megerősítse: „kétségtelennek kell venni, hogy ha hiszel és Krisztusban vagy, akkor ki vagy választva (az üdvösségre). Krisztus legyen hát az a tükör,

Akiben eleve elrendelésünket szemléljük. Elég világos és szilárd bizonyosságunk van arról, hogy be vagyunk írva az élet könyvébe, ha közösségünk van Krisztussal, és Ő igaz hit általa miénk, mi pedig az övéi vagyunk”. (II. Helvét Hitvallás X. fejezete)

JELKÉPEINK

Kehely: a két szín alatti úrvacsorázás jelképe a protestáns egyházakban, azaz hogy a gyülekezet minden úrvacsorázó tagja kap kenyeret és bort is a kehelyből.

Kálvincsillag: nyolcágú, aranyszínű csillag, mely a nyolc boldogságra és a karácsonyi történetre utal.

Kálvinszív: egy kézben lángoló szív, Kálvin jelmondatát idézi: Szívemet égő áldozatként Istennek ajánlom fel.

Csillag vagy kakas a toronysisakon: a csillag a karácsonyi történetre (csillag vezette a napkeleti bölcseket Jézus jászlához), a kakas a nagypéntekre emlékeztet (kétszer szólalt meg a kakas addigra, mikor Péter apostol háromszor letagadta, hogy ismeri az Úr Jézust). A csillag tehát nem buzogány, a kakas pedig nem forog, nem szélkakas. Kereszt református templom tornyán soha nem található.

Bárány: A zsidók bűneik bocsánataért, áldásért vagy hálából egyéves kost áldoztak Istennek. Jézus Krisztus Isten báránya, aki önmagát áldozta fel a kereszten, hogy a mi bűneink büntetését eltörölje. A bárány Jézus Krisztus jelképe.

Galamb: A Szentlélek jelképe.

ÁRVAVÖLGYI BÉLA LEKIPÁSZTOR

„DICSÉRJÉTEK AZ URAT! ADJATOK HÁLÁT AZ
ÚRNAK, MERT JÓ, MERT ÖRÖKKÉ TART
SZERETETE!”
(ZSOLTÁROK 106,1)

ÜNNEPEINK

A református hitünk tételeit összefoglaló Második Helvét Hitvallás így fogalmazza meg főbb keresztyén egyházi ünnepeink rendjét: „helyesnek tartjuk, ha az egyházak, keresztyén sza-

badságukkal élve, lelkiismeretesen megünneplik az Úr születésének, szenvedésének, feltámadásának és mennybemenetelének, valamint annak a napnak az emlékeztetét, amelyen kitöltetett az apostolokra a Lélek. Viszont az emberek vagy szentek tiszteletére elrendelt ünnepnapokat nem helyeseljük... Mindazonáltal elismerjük, hogy igen hasznos, ha – a maga helyén és idején – az igehirdetésekben felidézzük a szentek emlékeztetét és a szentek szent példáit mindenkinek követésre ajánljuk.” /Fontos tudni, hogy az Apostoli Hitvallásban szereplő „szentek közössége” a megtért gyülekezetet jelenti, szó sincs tehát református szentekről./

Lássuk be, hogy a Második Helvét Hitvallás igen szűken méri ünnepeink felsorolását az idézett szakaszban. Természetesen ezek a főbb, Krisztus Urunkhoz kötődő, keresztyén ünnepek. Ennél sokkal több ünnepet tart református egyházunk. Az év 52 napján tartjuk az úrnapiját, vagyis a vasárnapot, amelyen minden református hívőnek illendő időben, illendő öltözkében és méltó magaviselettel illő megjelenni.

Az egyházi év kezdete advent első vasárnapja. e gondolja a kedves olvasó, hogy az esztendő első felében van csak ún. „sátoros ünnep” egyházunkban, aztán ha ezeken túl vagyunk, nem kell Krisztusra gondolnunk. Nézzük az év első felének ünnepeit sorban!

December 24-én van Urunk születésének vigiliája, a szenteste, 25-én és 26-án karácsony. Ezt az ünnepet a világi, nem hívó emberek is ünneplik, néha túlzásba menő vásárlással. A keleti rítusú egyházakban, az eltérő naptárhasználat miatt más időpontra esik a karácsony. Ugyanez vonatkozik a többi Krisztus ünnepre is.

Megünnepeljük az új év első napját. Következő nagy krisztusi ünnepünk, a húsvétot megelőző vasárnap, a virágvasárnap, eredeti nevén „pálmavasárnap”, Krisztus utolsó nyilvános megjelenése a golgotai szenvedés előtt. Majd a nagypéntek, húsvét vasárnap és hétfő, Krisztus kereszthalála illetve feltámadása. Ez az ünnepkör minden évben más hétfőjére esik, ún. mozgó ünnep, ez természetesen nem változtat a megemlékezés lényegén.

Református egyházunk az utóbbi időben kicsit elfeledkezett – ez nem vonatkozik a mi gyülekezetünkre – a húsvétot követő negyven napra lévő áldozócsüttörtökről, Jézus Krisztus mennybemeneteléről. Húsvétot ötven napra követi pünkösd, a Szentlélek kiáradásának ünnepe.

Az év második felében adunk hálát az új kenyérért, amely református hitünkben az Úri Szent Vacsora egyik jelképe, jelképe az Úr szenvedésének a magból hosszú „szenvedés” után megszülető kenyér. Ehhez az ünnephez tartozik az új bor megáldása, a Krisztus kiontott vérért szimbolizáló, a szőlőszemből nehéz folyamatokon át kiforró bor is. Mindkét alkalommal élhetünk az úrvacsora szentségével is. Ősszel van a reformáció emléknapja, majd decemberben, a karácsonyt megelőző négy vasárnapon, adventi úrnapiján készülünk Krisztus eljövételére.

Csak emlékeztetni szeretnék, hogy Kálvin János a hetenkénti úrvacsorázást sürgette, ez mai gyakorlatunkban nem szokás, viszont karácsony, húsvét, pünkösd, új kenyér és új bor alkalmával van úrvacsora. Mindez nem zárja ki, hogy más időpontban is tarthat a gyülekezet úrvacsorás Istentiszteletet.

Az önálló református gyülekezetek más alkalmat is felhasználnak Jézus Krisztussal való közösség megélésére, „ünneplésre”, ilyen alkalom az idej, a reformáció 500. évfordulója is. A fenti néhány sor csak a legfontosabb, állandó keresztyén ünnepeinkre kívánt emlékeztetni.

U. BUDAI JÁNOS PRESBITER

„AZ IGAZ EMBER PEDIG HITBŐL FOG ÉLNI.”
(HABAKUK 2,4; RÓMA 1,17)

LUTHER MÁRTON REFORMÁTOR ÉLETE

Luther Márton 1483-ban született a thüringiai Eislebenben. Nyolc testvére volt, apja bányásként dolgozott, gyermekeit szigorú nevelésben részesítette.

A kiváló tehetséggel megáldott fiatalember apja kívánságának engedve 1505-ben jogi tanulmányokat kezdett az erfurti egyetemen. Ez év júliusában hazafelé tartva viharba került, közvetlenül mellette csapott le egy villám. Lelki üdvössége miatti aggodalmában a bányászok védőszentjéhez könyörgött: „Szent Anna segíts! Ha élni hagysz, szerzetes leszek.” Fogadalmához követeztesen tartotta magát, annak ellenére, hogy családja és barátai az egyetemi tanulmányok befejezésére próbálták rábeszélni.

Az Ágoston-rend erfurti kolostorába vonult, ahol igyekezett a szerzetesi élet minden szabályát pontosan betartani. Vágyott lelki nyugalmát még a szigorú önsanyargatás sem hozta meg. 1507-ben pappá szentelték. A wittenbergi egyetemen bibliai tanulmányokat folytatott, ugyanott a Biblia professzoraként maga is tanítani kezdett. Vívódásai továbbra sem hagyták lelkét nyugodni. Mígnem a wittenbergi kolostor toronyszobájában a Római levél tanulmányozása közben világosodott meg előtte,

hogy az ember csak Isten kegyelméből igazulhat meg. Az ember saját erejéből képtelen a bűnt legyőzni. A bűnbocsánat, az üdvösség nem a jócselekedetek, érdemek, és nem is az aszkézis, önsanyargatás által érhető el, hanem kizárólag Isten kegyelmének hittel való elfogadása által. Luther végre megtalálta lelki békéjét. Egyházához továbbra is ragaszkodott, annak ellenére, hogy úgy látta, a korabeli egyház eltávolodott az evangélium tanításától, s önnönmagát Isten kegyelmének egyedüli közvetítőjeként tüntette fel. Helytelenítette a bűcsúcédulák árusítását, amelyek pénzen szerzett bűnbocsánatot biztosítottak megvásárlóiknak.

1517. október 31-én közzé tette 95 tételét, melyeket a bűnbocsánat és a bűcsúcédula-árusítás gyakorlata kapcsán fogalmazott meg. Írását a wittenbergi vártemplomra is kiszeggette, mellyel célja volt, hogy olvasóit vitára buzdítsa. Nem akart új egyházat létrehozni, a katolicizmust igyekezett megújítani. Nem is az egyház dogmáit, hanem annak gyakorlatát kritizálta. Luther tételei a nyomtatás révén hamar elterjedtek. A katolikus klérus a tételeket teljes mértékben elutasította. Az akkor még szerzetes Luther és a katolikus egyház között egyre éleződött a konfliktus. Luther nem volt hajlandó tételei visszavonására, ezért mind a pápa mind pedig a császár átokkal sújtotta, kiközösítette. Bölcs Frigyes választófejedelem rejtette el őt Wartburg várában. Itt kezdett hozzá a Biblia lefordításához, mellyel a német irodalmi nyelvet teremtette meg. Az egyházi zene és költészet terén is maradandót alkotott.

Kidolgozta a liturgiai és istentiszteleti rendet, az igehirdetés anyanyelven folyt. A hét katolikus szentségből kettőt ismert el: a keresztséget és az úrvacsorát. Elutasította a cölöbátust. 1525-ben, reformatori fellépése után nyolc évvel házasságot kötött Katharina von Borával, akivel példás családi életet éltek, hat gyermekük született.

1530-ban az augsburgi birodalmi gyűlésen Luther instrukciói alapján Melanchton ismertette a rendekkel az Ágostai Hitvallást, a német reformáció alapidokumentumát.

Luther erőteljes személyiség volt, nem hódolt be másnak, a tiszta keresztyén gyökerekhez, Krisztus kizárólagosságához ragaszkodott, ez vezetett ahhoz, hogy végleg szakított Rómával.

Luther a válságos évtizedek alatt is dolgozott, egész életén át a wittenbergi egyetem tanára maradt. 1546-ban februárjában halt meg Eislebenben. A wittenbergi vártemplomban helyezték nyugalomra. Tanai alapján jött létre halála után az evangélikus egyház, és ezek hatottak a svájci reformációra, illetve Kálvin Jánosra is.

BUDAI ZSÓFIA

„AMIKET HALLOTTUNK ÉS TUDUNK, MERT ŐSEINK
ELBESZÉLTÉK NEKÜNK, NEM TITKOLJUK EL FIAINK
ELŐL, ELBESZÉLJÜK A JÖVŐ NEMZEDÉKNEK: AZ ÚR
DICSŐ TETTEIT ÉS EREJÉT, CSODÁIT, AMELYEKET
VÉGHEZVITT.”

(ZSOLTÁROK 78,3-4)

1517 ÉS AZ AZT KÖVETŐ ESZTENDŐK

Mi történt 1517-ben Magyarországon és Európában? Kik formálták az akkori Európa képét és kik voltak Luther Márton kortársai? A következő írásban erre keressük a választ.

Magyarországon Hunyadi Mátyás halála óta 27 esztendő telt el,

a Dózsa György féle parasztháború óta három. Az ország trónján a Jagelló családból származó II. Lajos (1516-1526) király ült, aki abban az évben töltötte be 11. életévét. Lajos értelmes gyermek volt, gondos nevelést kapott. Hat nyelven beszélt folyékonyan: magyarul, latinul, csehül, lengyelül, németül és franciául és értett olaszul is. Nemcsak kiváló vívó, hanem jó táncos is volt, aki szerette a lakomákat és a vadászatokat.

Öröksége egy kiürült kincstár és egy pártküzdelmektől megosztott ország volt. Az ország urai Lajos trónra lépése után is viszálykodtak, pedig erős központi hatalomra lett volna nagy szükség. Lajos tehetségesnek mutatkozott, a tanács és a törvényszék ülésein elnökölt, remekül vezette a tárgyalásokat.

A király, mindössze 20 évesen, felvállalta a csatát Mohácsnál a túlerőben lévő törökökkel szemben 1526. augusztus 29-én. A vesztes csata után menekülés közben a Csele-patakba fulladt.

1517 Magyarországa nem bővelkedett eseményekben. Budán országgyűlést tartottak. Musztafa boszniai pasa Jajca várát ostromolta meg sikertelenül, a Zrínyi Miklóssal érkező felmentő csapatokkal folytatott harcban maga is életét vesztette. Nyomatásban megjelenik Werbőczy István Tripartituma. Az 1514-ben készült mű egy szokásjoggyűjtemény, mely rögzíti és történetileg igazolja a nemesi jogegyenlőség elvét, kifejti a szent korona tant.

Európai körutunkat kezdjük Angliában, ahol a történelem talán egyik legismertebb királya, VIII. Henrik uralkodott (1509-1547). Hat felesége volt, kik közül kettőt lefejeztetett. Szerette a költészetet, a zenét, a táncot, a lovagi játékokat és az építészetet, ezen kívül egész jól beszélt franciául és egy kicsit még spanyolul is. Anglia királya ízig-vérig reneszánsz ember volt. Dalokat és verseket szerzett, szerette a kockajátékot, a bajvívást, a vadászatot és a teniszt.

Henrik főként vallásos nevelést kapott, uralkodásának feléig a katolikus egyház iránti erős elkötelezettségéről is híres volt, 1519-ben kezdte írni Luther-ellenes teológiai értekezését. 1526-ban azonban válopert indított Rómában első felesége, Aragóniai Katalin ellen, ami végül a pápasággal való szakításhoz és az anglikán egyház megalapításához vezetett.

Franciaországban I. Ferenc (1515-1547) a Valois-ház kilencedik királya ült a trónon. Uralkodása alatt a kora újkori Franciaország fénykorát élte. A királyi hatalom erős volt, komoly jövedelmekkel rendelkezett, és bár hódító törekvései kudarcot vallottak, fel tudta venni a versenyt az egyre nagyobb gyarmatbirodalommal rendelkező, dúsgazdag Spanyolországot és a Német-római Birodalmat egy kézben egyesítő V. Károlyval szemben. A Habsburgok nyomasztó fölényének ellensúlyozására a német protestánsokkal és a törökökkel keresett szövetséget.

Ferenc kora egyúttal a reneszánsz és a reformáció megjelenésének időszaka francia földön. Komoly művészetpártoló volt, és jelentős építkezéseket folytatott. Bár életvitele meglehetősen szabados volt, Ferenc hívó katolikus volt, és az is maradt élete végéig; több kegyhelyre elzarándokolt uralkodása alatt, és rendszeresen járt misére. Tanácsadói többször sikeresen hangolták országszerzte a protestánsok ellen.

I. Miksa német-római császár (1508-1519) háborúkkal és házasságokkal minden irányba kiterjesztette a Habsburg-befolyást: Németalföld, Spanyolország, Csehország, Magyarország, Lengyelország és Itália felett. Ez évszázadokra meghatározta az európai történelmet. Támogatta a tudományokat és művészeteket, és humanistákkal vette körül magát. Az ő uralkodása idejére tehető a reneszánsz első virágzása Németországban.

Utóda Habsburg V. Károly 1516-ban örökölte a spanyol trónt, 1519-ben német-római császárrá választották. Uralkodása idején zajlott a reformáció, a lovagság utolsó felkelése, a legnagyobb német parasztháború és a mohácsi csatát követő oszmán támadássorozat. 1529-ben a második speyeri birodalmi gyűlés megtiltotta a lutheránus tanok további terjesztését. Erre válaszul 1530-ban Hesseni Fülöp vezetésével összegyűltek a protestáns fejedel-

mek, akik ez ellen protestáltak, azaz tiltakoztak.

Uralkodása alatt érte el a Habsburg Birodalom a legnagyobb kiterjedését, innen eredt a mondás, hogy „birodalmában sohasem nyugszik le a Nap.” Túlzás nélkül lehet álltani, hogy a világ egyik legnagyobb hatalmú uralkodója volt, ha nem a leghatalmasabb, akivel csak az oszmán Szulejmán szultán vetélkedhetett.

1517-ben az Oszmán Birodalmat I. Szelim (1512-1520) vezette. Cselekedeteivel kiérdemelte a Vad Szelim nevet. Vasakarattal szilárdította meg a hatalmát, majd hódító hadjáratai során megkésztette a birodalom területét. Halála után fia I. Szulejmán szultán (1520-1566) követte a trónon.

Szelim igyekezett fenntartani a békét a nyugati keresztény hatalmakkal, különösen Velencével és Magyarországgal. A világhatalmi ambíciókat dédelgető ifjú uralkodó azonban szinte azonnal közép-európai terjeszkedésbe kezdett. 1521-ben elfoglalta Nándorfehérvárt, majd a mohácsi csata után a szultán 1540-ben Magyarország megszállása mellett döntött. E hódító hadjárat-sorozat egyik utolsó epizódja a Zrínyi Miklós által védett Szigetvár 1566. évi ostroma. A helyszínen tartózkodó idős szultán a vár bevétele előtti napon életét vesztette Hitvесе, Hürrem szultána is legendás alakká vált, mint a világtörténelem egyik legbefolyásosabb uralkodófelesége.

A Medici családból származó X. Leó (1513-1521) pápa idején érte el a reneszánsz pápaság hatalmának delelőjét. Vaszilij moszkvai nagyfejedelem (1505-1533) befejezte az orosz területek egyesítését. Zsigmond lengyel király uralkodása (1506-1548) a lengyel reneszánsz fénykora, a krakkói Wawel építésének ideje. Ekkor él és alkot Rotterdami Erasmus, humanista tudós, filozófus és teológus, a reformáció szellemi előfutára. Itáliában virágzik a reneszánsz művészet: Tiziano, Raffaello és Michelangelo remekművei ekkor születnek.

Ez az írás arra vállalkozott, hogy bepillantást engedjen az 1517-es év és az azt követő időszak izgalmas eseményeibe. Messze nem teljes, de remélem a korszak szereplőit és eseményeit iránt az érdeklődést felkeltette.

Forrás: internet

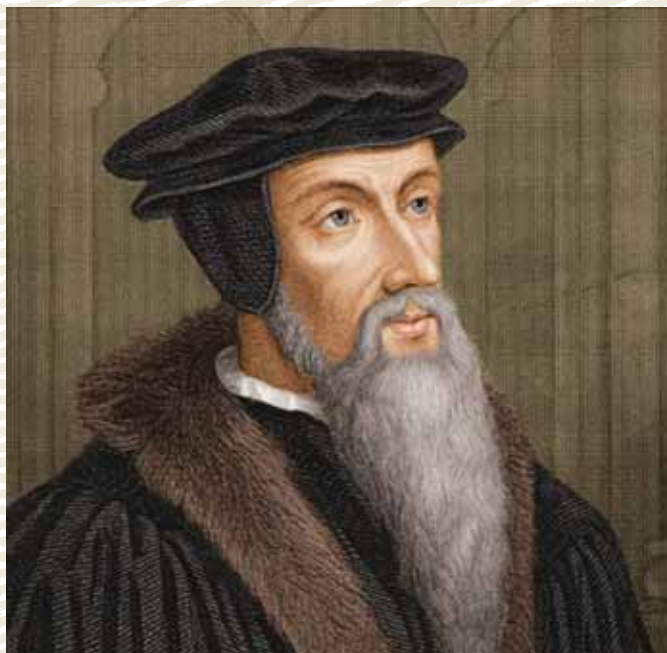
VACZÓ ZOLTÁN PRESBITER

„ÁZT AKAROM TEHÁT, HOGY A FÉRFIAK MIN-
DENÜTT BÜNTŐL TISZTA KEZEKET FELEMELVE
IMÁDKOZZANAK HARAG ÉS KÉTELKEDÉS NÉLKÜL.”
1TIMÓTEUS 2,8

KÁLVIN JÁNOS ÉLETE

A református egyház teológiai, azaz hittudományi atyjának Kálvin Jánost tartjuk. Ezért neveznek bennünket sokfelé kálvinistáknak – jó, ha tudjuk, hogy ez a reformáció korában gúnynév volt, mintha mi Kálvin követői volnánk, nem pedig az Úr Jézuséi. Egyházunk egyik fő tanítása, hogy embereket nem illetünk Istennek kijáró tisztelettel, így Kálvint sem. De azt hisszük róla, hogy Isten különlegesen áldott embere volt, akin keresztül nagy munkát végzett az Úr azért, hogy a Krisztus egyháza Krisztusé lehessen, és abban bibliai rend uralkodhasson. Ha tehetjük a „kálvinista” helyett mindig a reformátust használjuk! Az azonban nem haszontalan, ha reformátorunk életének legfőbb eseményeivel tisztában vagyunk.

Kálvin János 1509-ben született a Párizstól északkeletre fekvő francia városban, Noyonban. A párizsi és az orleans-i egyetemen tanult jogot, és tudományos pályára készült, emiatt kiválóan tudott latinul, jó szónok és fogalmazó volt. Később ezeknek a tulajdonságoknak nagy hasznát vette. 1532 táján megtért az Úr

Jézushoz. Azonnal a reformáció oldalára állt. Nagy hatással voltak rá Luther Márton írásai, de ő az 1483-ban született Lutherhez képest a reformációnak már a második nemzedékéhez tartozott, így látta a reformációi tudomány továbbgondolásának szükségességét is. Felismerte, hogy szükség van egy olyan könyvre, amely világosan kifejti a kizárólag az evangéliumból vett tanítás alapvető gondolatait, igazolja azokat a Biblia alapján, és megvédi a kritikákkal szemben. Először 1536-ban adta ki az *Institutio*-t, azaz „A keresztyén vallás rendszere” című művét, amelyen még évtizedeken át tovább dolgozott, míg elkészült az 1559-es végső kiadás, amely terjedelmében ötszöröse volt az elsőnek: nyolcvan fejezetet tartalmazott (ez utóbbi 2014-es új fordításban magyarul is olvasható). Az egyetlen alapelv, amely minden fejezeten végigvonul a Bibliához való hűség, és az Ige jelentésének minél jobb elmagyarázására való törekvés.

Kálvin életében kétszer lett a francia nyelvű svájci város, Genf egyik lelkipásztora. Először mindössze egy éjszakát tervezett ott tölteni, mivel átutazóban volt, és csak szállást keresett, de két éven át maradt és szolgált a városban. Genf éppen ekkor lépett a reformáció útjára, és nagy szükség volt a tanult, elszánt fiatalemberre. Elszántsága azonban sokakat zavart, és amikor a bibliai elvek hétköznapi bevezetését szorgalmazta, a város lakóinak egy csoportja elzavarta a városból. Ekkor a strasbourgi menekült reformátusok lelkésze lett. Ezekben az években gyakran éhezett, szolgálataért sokáig semmiféle fizetséget nem kapott, viszont a gyülekezet lelki élete, és a más reformátorokkal való közösség – találkozott Bucerral, Melanchtonnal – mégis boldoggá és áldottá tette életét. Itt kötött házasságot 1540 augusztusában egy özvegyasszonnyal, Idelette de Bure-ral. Genfben viszont annyira elszabadult az istentelenség, hogy a város visszahívta Kálvint lelkészének. Ennek a kérésnek vonakodva engedett: 1541-től haláláig ismét genfi lelkipásztor lett. Nagyon nehéz küzdelem kezdődött, amely éveken át nem sok sikerrel kecsegtette. Igaz, sokkal megfontoltabban, de ugyanarra törekedett, amiért korábban egyszer már elküldték, hogy a város rendje, hétköznapi élete is megfeleljen a bibliai normáknak. Üldözte a részegeskedést, a prostitúciót, a szerencsejátékokat, a banki uzsorázást. Mindenkitől megkövetelte az egyházi ünnepek és úrvacsorázás előtt a bűnbánatot, a magába szállást.

Kálvinnal éveken át élesen szemben álltak Genf előljárai, de ellenfelei idővel hitelüket veszítették, így a vezetőség Kálvin mellé állt. Élete végén nagy tekintélynek örvendett, bár kívánságait nem teljesítették mindig, és például tudományos

műveinek kiadását is engedélyeztetnie kellett a városi tanácsal. Személyét sajnos sok rágalom övezi, ezek közül a legismertebbek: a predestináció tanának túlhangsúlyozása, és Szervét Mihály megégettetése.

A predestináció, vagy eleve elrendelés tana Ágoston egyházatyánál már megtalálható, és úgy a középkorban, mint a reformáció idején szinte mindenki foglalkozott vele. Kálvin utódai tették ezt a tant központivá, Kálvinnál az őt megillető helyen volt, nem alaptételtként szerepelt.

Szervét Mihályt halálra ítélték azért, mert tagadta a Szentháromság létét, de a határozatot hozó városi tanácsnak Kálvin soha nem volt tagja. Tekintélye mindvégig erkölcsi volt, nem pedig jogi, így ha nem értettek volna egyet vele, a tanács tagjai dönthettek volna másképpen is, ahogy sokszor megtették. A Szentháromságtagadásért azokban az időkben a legtöbb nyugati országban halálbüntetést járt, amit rendszeresen végre is hajtottak. 1541 és 1564, tehát Kálvin második genfi szolgálata idején mindössze egyetlen kivégzés volt Genfben, a Szervét Mihályé.

Kálvin idejében Genfben nem voltak kocsmák, bordélyházak és kaszinók, mert bezáratta őket. A szegények számára városi fenntartású, teljesen ingyenes kórházat állíttatott fel, amelyben a betegek lelki gyógyulásán is fáradoztak a testi mellett – ez utóbbi kezdeményezései által évszázadokkal megelőzte korát. A ma is létező genfi egyetemet az ő javaslatára alapították. Genf a református lelkiség központjává lett.

1564-ben hunyt el nagybeteg, ekkorra eltemette feleségét (1549-ben), és egyetlen közös fiukat is, aki születése után nem sokkal halt meg.

Forrás: Alister E. McGrath: Kálvin, Alister E. McGrath: Bevezetés a keresztyén teológiába, Tony Lane: A keresztyén gondolkodás rövid története

ÁRVAVÖLGYINÉ SZATMÁRI IBOLYA LEKIPÁSZTOR

„IGAZSÁGODAT NEM REJTEGETEM SZÍVEM
MÉLYÉN, HANEM BESZÉLEK HŰSÉGEDRŐL ÉS SZABADÍTÁSODRÓL. NEM TITKOLOM EL SZERETETEDET
ÉS HŰSÉGEDET A NAGY GYŰLEKEZET ELŐTT.”
(ZSOLTÁROK 40,11)

A MAGYAR REFORMÁCIÓ NAGYJAI

A mohácsi vészt megelőzően (1526) a husziták, majd száz kereskedők kezdték terjeszteni Luther munkáit Magyarországon. A nemzeti tragédiát követően a nemesi társadalom számos kiemelkedő alakja vette pártfogásába az új tanokat, sőt terjesztette, hathatósan támogatta azok terjedését. Az ismertebbek közül említhetők a Báthoriak, Enyingi Török Bálint, a Nádasdyak. Az új tanokat külföldön magukba fogadók hazatérük után már úgynevezett reformátorokként hirdették az új vallást: Dévai Bíró Mátyás, Huszár Gál, Kálmáncsehi Sánta Márton, Sylvester János, Szegedi Kiss István, Sztáray Mihály és még sokan mások. Ők a tudomány eszközeivel, a főurak és a nemesiség pedig tekintélyükkel támogatták, segítették a reformáció elterjedését. Az országban száz év alatt egyre inkább szaporodó nyomdák segítettek az íráskor sokszorosításában, hitünk terjesztésében. A teljes Szentírás magyar fordítása Károli Gáspárnak köszönhető, és 1590-ben a vizsolyi nyomdából került az olvasók-

hoz. Luther után megjelent a kálvinizmus, amely egyre nagyobb teret hódított a középkori Magyarországon. Méliusz Juhász Péter volt az, aki az 1567-es debreceni zsinaton elfogadtatta a Heidelbergi Kátét és a II. Helvét Hitvallást, mellyel megvetette az egyetemes magyar református egyház alapjait. Az ő érdeme, hogy a zsinat rendelkezései 300 éven át érvényben voltak! A nagy magyar reformátorok életét, munkásságát, küzdelmeiket, tudós mivoltukat szeretném röviden bemutatni, hogy méltó példaként szolgáljanak az utókoroknak.

Méliusz Juhász Péter

Egy kicsiny somogyi faluban született 1536-ban. Tanítója volt a század legtudósabb magyar reformátora Szegedi Kiss István. Méliusz kiválóan tudott arabul, görögül, héberül, latinul, németül, törökül. 22-23 évesen a wittenbergi egyetem hallgatója, majd hazatérte után Debrecenben tanított, azután a Tiszántúl püspöke lett. Több közjót szolgáló könyvet írt, például a gyermekhalandóságról. A „Csengeri Hitvallást” 1570-ben közzétették nemzetközi hitvallás gyűjteményekben. 1572-ben, mindössze 36 éves korában tért vissza Teremtőjéhez.

Huszár Gál

A Heidelbergi Káté magyar fordítója. Először Kassán volt lelképásztor, ahonnan 1560 telén Debrecenbe kellett menekülnie az egri érsek üldöztetése miatt. Kassán be is börtönözték, de fiatal hívei (Micsoda hit, elkötelezettség!) kiásták börtönek falait, hogy menekülhessen! Ő nyomtatta ki Méliusz könyvét, Pál apostolnak a kolossébeliekhez írott leveléről. Nyomdája 1560-tól folyamatosan működik. Luther és Zwingli munkáit ökumenikus szellemben tette közzé. 1560-ban kiadta hangjegyes énekeskönyvét és Méliusz több művét. Sokfelé megfordult életében: Mátyusföldről jutott Mosonmagyaróvárra, Kassára, és az öt szabad királyi város (Bártfa, Eperjes, Kassa, Kisszeben, Lőcse) kisszebeni zsinatán tett lelkési esküt. Kassai menekülése után feltűnik az ország nyugati felében is. Komáromból Nagyszombatba, majd Komjátiba üldözik. 1575-ben Pápán halt meg pestisben.

Sztárai Mihály

Mohács után legelőször, legkeményebben Károli Gáspár mondta ki, hogy mindez Isten büntetése volt. A három részre szakadt országban reformátoraink sokféle ellenséggel küzdöttek.

Sztárai Mihály prédikátor kezdetben földesura sárospataki papja volt, mint szerzetes. Részt vett a mohácsi csatában, ahol ura elesett s ő ismét Patakon szolgált immár új uránál, a Sárospatakon híres iskolát alapító Perényi Péternél. Perényi török fogságba esett s Sztárai Baranyába ment, ahol vigasztalta és lelkében erősítette a török alatti elnyomatásban szenvedő magyarokat, s ahol maga szerzette dicsérettel csalogatta elő a nádasokba, erdőkbe menekülteket. Visszatérítette őket otthonaikba, földjeikre, hogy élhessenek. Sztárai hét év alatt 120 gyülekezetet alapított a Dráva két oldalán. Isten és Krisztus hűséges katonája volt.

Dévai Bíró Mátyás

Luther tanítványa volt Wittenbergben. „Hit által igazulunk meg”, hirdette hazatérte után Kassán. Ferdinánd király parancsára 1531-ben Bécs legmélyebb tömlőcébe zárták, de sem fenyegetés, sem csábítás nem törte meg ellenállását. Két évre rá hívei szöktették meg Budára, ahol Szapolyai börtönöztette be. Bázélbe menekült, s itt ismerkedett meg a kálvini reformációval, majd 1543-ban már Debrecenben hirdeti az Evangéliumot. Rövid, tűzben égő élete itt hunyt ki 1548-ban.

Szegedi Kiss István

Nagy műveltségű, elkötelezett reformátor volt, s a Dunamellék első püspöke 1554-től. Tanítványa volt Luthernek Wittenbergben. Csanádi lelkészként érte először bántalmazás hitéért, ahol agyfájdóba verték, megtaposták, könyveit tönkretették. Temesváron bebörtönözték, hívei szöktették meg. Előhírnöke volt a ma is

időszerű jelenségnek, mert azt is hirdette, hogy a szülők ne pogány, hanem bibliai nevet adjanak gyermekeiknek. Kicsinyes bosszúként a török bég a szószékről hurcoltatta el, börtönöztette be Pécsre, ahonnan megbilincselve szabadult s így hirdette az ígét Szolnok utcáin. Egy hívő magyar asszony szabadította ki, majd közel 10 évig Ráckeven „dolgozott”, ahol egykori bebörtönzője, a török bég felkereste s bocsánatáért esedezett.

Károli Gáspár

Ő készítette el a teljes Biblia első magyar nyelvű fordítását. A partiumi Nagykárolyban született, majd Wittenbergben tanult jó barátjával, Méliusz Juhász Péterrel. Héberül, görögül, latinul beszélt. 1562-es hazatértekor a török ostromlotta Szatmáron adta ki „Két könyv az ország romlásának okairól” című művét. 1563-tól gönci esperes, majd 1586-tól kezdte fordítani a Bibliát a maga teljességében. Fényes hintón érkező mecénása, Ecsedi Báthori István és neje hozatták számára a kor legmodernebb nyomdagépeit, melyeket az erdélyi fejedelem, Rákóczi Zsigmond őriztetett katonáival. Ő arany, ezüst helyett a magyar nyelvű Bibliát ajándékozta egyházának, mert ez „az életnek kenyere.”

Szenci Molnár Albert

Szegény apjától figyelmeztető örökségül egy fejszenyelet kapott ajándékba, melynek használata helyett tehetsége ifjú a szenci iskolába került. Ő hordta télen-nyáron a Biblia magyarra fordított kéziratának elkészült lapjait a vizsolyi nyomdába. Károlitól búcsút véve egyetemről-egyetemre ment, végül Heidelbergben ő énekelt először a templomban Dávid zsoltárát. Strasbourg, Genf után Heidelbergbe tért vissza, ahol 100 nap alatt lefordította a 150 zsoltárt, melyet 1607-ben „Zsoltárfordítások” címen adtak ki. Boldogan tért haza, mert élete célját teljesítette, zsoltárokat adott ő is népe kezébe.

G. SZALAI ISTVÁN PRESBITERI JEGYZŐ

„LEGELETESSETEK ISTEN KÖZÖTTETEK LEVŐ
NYÁJÁT, NE KÉNYSZERBŐL, HANEM ÖNKÉNT,
NE NYERÉSZKEDÉSBŐL, HANEM KÉSZSÉGESEN,
NE IS ÚGY, MINT AKIK URALKODNAK A RÁJUK
BÍZOTTAKON, HANEM MINT AKIK PÉLDAKÉPEI A
NYÁJNAK.” (IPÉTER 5,2-3)

A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ FELÉPÍTÉSE

A reformáció magyarországi, kálvini ága két hitvallást fogadott el Debrecenben 1567-ben, a Heidelbergi kátét és a II. helvét hitvallást. Innen, az 1567-es Debreceni Zsinattól számoljuk a magyar református egyház létét.

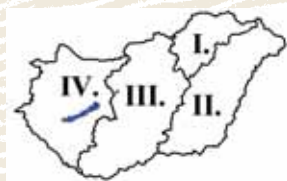
A történelmi egyházak között – a katolikus egyház után – számárányában a második helyet foglalja el Magyarországon a 2011-es népszámlálás adatai szerint 1 153 442 ember vallotta magát reformátusnak.

Az egyház szervezeti alapegy-

sége az egyházközség, vagy a köznapi használatban: a gyülekezet. A Magyarországi Református Egyház mintegy 1200 egyházközségből épül fel. Jogi intézményként működik, és vezetésében érvényesül a paritás elve: egyházi vezetője a lelkész (lelképásztor), és világi vezetője a gondnok. Minden gyülekezetnek külön döntéshozó szerve van, a presbitérium. Ennek tagjai, a presbiterek választják az egyházmegye, az egyházkerület tisztségviselőit és a Zsinat tagjait.

Magyarországon ma 27 egyházmegye működik. Az egyházmegyék változó számú, mintegy 30-90 egyházközségből állnak. Ez a terület nagyságától, a hozzá tartozó egyházközségek létszámától, bizonyos mértékig a történelmi hagyományoktól függ. Az egyházmegye legfőbb szerve az egyházmegyei közgyűlés. Ennek tagjai az úgynevezett „kebelbeli gyülekezetek” lelkészei és gondnokai, valamint az egyházmegye választott tisztségviselői. Az egyházmegye elnöksége az esperesből és az egyházmegyei gondnokból áll, ők képviselik az egyházmegyét. Az egyházmegyei közgyűlés további tagjai az egyházmegye területén működő iskolák, felsőoktatási intézmények, szeretetszolgálati intézmények egy-egy tagja. Az egyházmegyei közgyűlés fontos feladata a jelöltállítás egyházmegyei, egyházkerületi tisztségekre és a zsinati tagokra, akikről majd az egyházközségek presbitériuma dönt titkos szavazással. A Tahitótfalui Református Egyházközség az Északpesti Református Egyházmegye tagja.

Több egyházmegyének felsőbb hatósággá egyesülése az egyházkerület. Az egyházkerületbe 6-8 egyházmegye tartozik. A presbitériánus egyházak között ez az egyetlen egyház, ahol püspökök álltak és jelenleg is állnak világi elnöktársukkal, a főgondnokokkal az egyházkerületek élén. Magyarország területén négy egyházmegye található: a Tiszáninneni, a Tiszántúli, a Dunántúli és a mi egyházkerületünk, a Dunamelléki.

A Magyarországi Református Egyház törvényhozó és legfőbb intézkedő testülete a Zsinat. A Zsinatnak 100 tagja van. A Magyarországi Református Egyház képviselőit a Zsinat lelkészi és presbitéri elnöke jogsúlt, akiket a Zsinat a püspökök, illetve a főgondnokok közül választ.

Egyházunk hitéleti tevékenysége mellett szerteágazó társadalmi szolgálatot végez, számos közfeladatot ellátó diakóniai, egészségügyi, oktatási intéz-

ményt is fenntart. Példaként megemlíthetjük az országos hírű Magyarországi Református Egyház Bethesda Gyermekkórházat, a Magyar Református Szeretetszolgálatot vagy a történelmi szerepe miatt is méltán híres Debreceni Református Kollégiumot. A felsőoktatási intézmények között komoly rangot vívott ki magának a Károli Gáspár Református Egyetem.

Egyházunk életének meghatározó szellemi központjai, a lelkipásztori képzés szinterei a teológiák Budapesten, Debrecenben, Pápán és Sárospatakon.

A debreceni Nagytemplomban 2009. május 22-én fogadta el az Alkotmányozó Zsinat a Magyar Református Egyház alkotmányát. A döntéssel a Kárpát-medencei magyar református részegyházak alkotmányjogi egységét mondták ki. Az alkotmányt a hazai református egyházkerületek, az erdélyi, a királyhágómelléki, délvidéki és kárpátaljai magyar református részegyházak képviselői látták el kézjegyükkal. Az ülésen csatlakozott továbbá az Amerikai Magyar Református Egyház is.

Forrás: internet

VACZÓ ZOLTÁN PRESBITER

„JÉZUS EZT IS MONDTA: ÚGY VAN AZ ISTEN ORSZÁGA, MINT AMIKOR AZ EMBER MAGOT VET A FÖLDRE, AZUTÁN ALSZIK ÉS FELKEL, ÉJJEL ÉS NAPPAL: A MAG SARJAD ÉS NŐ, AZ EMBER PEDIG NEM TUDJA, HOGYAN. MAGÁTÓL TEREM A FÖLD, ELŐSZÖR ZÖLD SARJAT, AZUTÁN KALÁSZT, AZUTÁN ÉRETT MAGOT A KALÁSZBAN. AMIKOR PEDIG A TERMÉS ENGEDI, AZONNAL NEKIERESZTI A SÁRLÓT, MERT ELÉRKEZETT AZ ARATÁS IDEJE.”
(Mk 4,26-29)

A TAHITÓTFALUI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG RÖVID TÖRTÉNETE

Tahitótfalu református gyülekezetének múltja a XVI. századra nyúlik vissza. Egyes feltevés szerint a Wald Péter francia elő-reformátor által hazánkba küldött igehirdetők által vert gyökeret vidékünkön a reformáció. Másik feltételezés, hogy Mátyás király zsoldos seregében szolgáló huszita katonák hozták a vidékre az „új hitet”. Egy piarista szerzetes írja, hogy 1571-ben a váci püspökség vidékén szerteszét Kálvin dogmáihoz álltak sokan.

Tahitótfalu nagyon korán, szinte az elsők között keletkezett eklézsia. Ezt bizonyítja úrvacsorai kelyhünk felirata is: „Tótfalusi Reformata Szent Ecclesiae (gyülekezet), Anno 1632”. Simándi Mihály kéziratos műve 1620-ból hírt ad az első tótfalusi prédikátorról. Feljegyezte, hogy a kevei zsinaton az atyák között volt Váci János tótfalui prédikátor. A Simándi Kódex szerint az 1632-es dömsödi zsinaton ott találjuk Konloky György tótfalui prédikátort. 1652-ből fennmaradt egyházkerületi kimutatás szerint, a váci szeniorátushoz (esperességhez) tartozó Tótfalun, Somodi

Máté a lelkipásztor. A gyülekezet egyre nőtt a múlt idővel. A török világ alatt megszűnt Torda, Szentpéter és Bagod községek lakóinak egy része is Tótfaluba költözött, melynek a két Duna nyújtott oltalmat. A török hódoltsági idő lejártával Tótfalu a vármegye egyik legnépesebb, teljesen református vallású községe. Dvornikovics váci püspök 1700. február 7-én kelt levelében panaszolja, hogy a szigetről senki nem jár Vácra, a misékre.

A XVIII. századból is vannak adatok a prédikátorokról. 1713-ban a kőrösi szinóduson Tótfalu pásztora a pesti tractus seniora (egyházmegye esperese): Szigeti György. Ugyane helyen, 1731-i feljegyzés szerint a falu prédikátora Mányoki Ádám, aki mint végzett pataki teológus II. Rákóczi Ferenc kapitánya volt, mielőtt Tótfalu prédikátora lett. Testvére, Mányoki Sámuel, a nagyságos fejedelem udvari festője volt. 1724-től testvérénél, Tótfaluban élt több évig.

A XX. század első jelentős prédikátora Tildy Zoltán volt, aki Tahitótfaluban megalapította, Bereczky Alberttel a Sylvester Nyomda és Kiadót, mely a mai Népház épületében üzemelt. Közel 10 évig volt a gyülekezet lelkipásztora, később Magyarország miniszterelnöke, köztársasági elnöke lett. A kommunista uralom alatt félreállították, házi őrizetben tartották, de az 1956-os forradalom és szabadságharc idején Nagy Imre mellett államminiszterként szolgálta hazáját. Őt követte a vasárnapi iskola egyik megalapítója, énekek, színdarabok, kisregények írója, a nehéz háborús, és az azt követő időkben egyházának és falujának mindenese, dr. Ecsedy Aladár esperes. Majd a további elkötelezettek: Fónagy Zoltán esperes, Szikszai János és Szénási László nagytiszteletű urak. Az utóbbtól az egyházközség öt évvel ez előtt Árvavölgyi Béla nagytiszteletű úrra ruházta át a hívek lelki gondozásának, az egyházközség mindennemű gondjának felelősségét, református hitünk továbbvitelét.

Az összlakosság 1786-ben szinte teljesen református volt. 1801-ben 1430, 1806-ban 1527, 1890-ben 1655, 1900-ban 1712, 1930-ban 1488 református vallású lakost számláltak meg. Ma, 2017-ben, a választói névjegyzék 780 nevet tartalmaz.

Az első református templom vert falú, úgynevezett vesszőből font, agyaggal, sárral tapasztott, ún. "patics" falú épület volt. Ismeretlen időben épült, és elmosta az árvíz Váci János lelkész-sége alatt. A második templom 1716-ban, Mányoki Sámuel lelkész-sége idejében épült, szintén a dunai árvíznek esett áldozatul. A harmadik templom még mindig patics falú volt, Szalánczi János lelkész-sége idején, a Kis-Duna közelében, a „szoroskánál”, a mai Kossuth és Hársfa utca sarkán épült. Ezt is elmosta az árvíz. Végül a negyedik templomot, a mait, az 1800 – 1805-ös években építették a falu legmagasabban fekvő pontjára, Marton József lelkipásztorkodása alatt. Alapkövét ünnepélyesen 1801. április 7-én, vasárnap délelőtt 10 órakor helyezték el, és 1805 július 30-án, nagy hálaadással szentelték fel. és vették használatba atyáink. Azóta e Tahiban bányászott, faragott kőből, paraszt barokk stílusban épült templomunkat kilencszer tataroztatta a gyülekezet. 1900. július 10-én a templomtorony és a lelkészlakás tűzvész áldozata lett. Az újjáépítés az addigi zsindeletet cseréppel váltotta fel, majd 1926-ban, Tildy Zoltán lelkész-sége idején a templomot palával fedték be. A toronysisak megújítására 2004-ben, Szénási László lelkész-sége idején került sor.

A 800 ülőhelyes templomunkba három harang hívogat. A 600 kilogrammos 1922-ben, Szlezák László által Budapesten öntött nagyharang, az 1926-ban, a tahitótfalui Sylvester nyomda által Tildy Zoltán lelkész-sége alatt öntetett kisharang és az 1966-ban Ducsák István által újraöntött középső harang.

Templomunk berendezései közül említésre méltó a gyönyörű barokk szószék és a Mózesszék valamint az 1949-ben a svéd kirá-

lyi nagykövetségtől vásárolt orgona.

1815-ben a gyülekezet két tantermes iskolájában már Kiskátés, Nagykátés, vagy Zsoltáros, Bibliások és Históriaok osztályaiban nevelték a gyermekeket istenhitre, hazaszeretetre. Valószínűleg az 1835-ben épített nagyobb iskolából lett a ma is működő gyülekezeti terem. Az 1932-ben épült református iskolát Ravasz László püspök úr avatta fel. Az épület az államosításig szolgálta a református ifjúság nevelését, ma, kibővítve, a Tahitótfalui Pollack Mihály Általános Iskola központi épülete.

A közelmúltban megújult és modern felszereléseket kapott a gyülekezeti terem. Megszépült a parókia és környezete, de ami a legfontosabb, jelentősen megnőtt a templomba járók, a hitoktatásban résztvevők, a konfirmandusok száma. A 24 fős presbitérium elkötelezett az egyházközség mindennemű munkálkodásának előbbre vitelében.

Falunk parasztköltőjének, néhai Sente János presbiternek „Lelket a falakba” című verséből vett idézettel fordulunk a jövő felé: „Lelket vinni a falak közé, ez most a mi küldetésünk. Életünk se legyen drága áldozatos, szent munkára. És siessünk, mert elkésünk.”

SZIKSZAI JÁNOS NÉHAI LEKIPÁSZTOR
G. SZALAI ISTVÁN PRESBITERI JEGYZŐ

„AZT A PARANC SOLATOT IS KAPTUK TŐLE, HOGY
AKI SZERETI ISTENT, SZERESSE A TESTVÉRÉT IS.”
(1JÁNOS 4,21)

TILDY ZOLTÁN REFORMÁTUS LELKÉSZ ÉLETÚTJA

Tildy Zoltán emlékülés megrendezésére került sor a Magyar Tudományos Akadémián 2006. november 7-én. A konferencia fővédnökségét Göncz Árpád, Mádl Ferenc és Sólyom László köztársasági elnökök mellett Vizi E. Szilveszter, a MTA elnöke vállalták. Sólyom László Köztársasági Elnök külföldi tartózkodása miatt levélben köszöntötte a konferenciát. Göncz Árpád, Mádl Ferenc Köztársasági Elnökök személyes jelenlétükkel és üdvözlésükkel tisztelték meg. Bevezetőt dr. Horváth János az Országgyűlés korelnöke mondott.

Az emlékülés megrendezésének alkalmából kértek fel személyisége néhány jellemvonásának felidézésére, mint aki lelkipáosztorként késői utóda voltam a tahitótfalui református gyülekezetben.

Tildy Zoltán 1889. november 18-án született Losoncon. János apostol első levele 4. részének 7. és következő verseiben arról olvashatunk, hogy a szeretet Istentől van, és aki szeret, az Istentől született és ismeri Istent. Az apostol arról az agapéről ír, amelyik megelőzi az ember szeretetét. Csak ebben a bibliai kontextusban tudok írni Tildy Zoltán Isten és emberszeretetről és az ebből következő hazaszeretetről. Tildy Zoltán miniszterelnökként, köztársasági elnökként és államminiszterként is megmaradt lelkiségében Verbi Divini Minister-nek, Isten igéje szolgájának.

Egy lelkipásztor portréját megrajzolni még akkor sem könnyű, ha egész életében palástos lelkészként szolgált. Aki viszont élete végéig úgy maradt meg hivatása teljesítésében, hogy küldetésnek, Isten és népe szolgálatának tekintette munkáját, akkor is, ha nem a szószékről szólt, hanem a miniszterelnöki vagy köztársasági elnöki székből – annak portréját megrajzolni sokkal nehezebb. Nehezíti ezt a feladatot az a történelmi tény is, hogy a magyar nép egészéért végzett szolgálatának ideje tiltott, elhallgatott, félremagyarázott időszak volt.

Móricz Zsigmond írásából tartózkodó, emberséget, jóindulatot sugárzó, tipikus lelkészként áll előttünk. „Feszültségeket feloldó és kiegyenlítő egyéniség volt.” Ha valakinek beszédét és tetteit nem a „fortélyos félelem igazgatja”, aki a kapott hatalmat emberek szolgálatára használja, az békességet sugároz maga körül. Ennek a békességnek a forrása abban a Jézus Krisztusban van, aki azt ígérte tanítványainak, hogy az ő békességét adja nekik. „Az én békességemet adom nektek, nem úgy adom én nektek, amint a világ adja, ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!” (János evangéliuma 14:27) Ki tudná megmondani, hogy hány-szor olvasta ezeket a sorokat Tildy Zoltán a „bujdosó Bibliájából” úgy, hogy a sok használatból a betűk már nem látszottak, de szívébe, lelkébe úgy bevésődtek, hogy fejből tudta ezeket a sorokat is. Mindig a „bujdosó Bibliáját” olvasta. Szabadon, üldöztetés idején, börtönben, házi őrizetben, mindennap „lelki kenyer” volt a Szentírás. Bethlen Gábor „a Bibliás fejedelem” ebben is példaképe volt. Történelemformáló igék fogantak meg lelkükben és alakították gondolkodásukat úgy, hogy általuk emberek és egy egész nemzet sorsa is formálódott.

Föltehetjük a kérdést, hogy mi alakítja, formálja egy ember jellemét, személyiségét azon túl, hogy génjeinken hordozunk adottságokat és lehetőségeket.

Hat éves korában már édesanyja ravatala mellett állt, mostoha-anya szeretetéből nélkülözte a meleget és 15 évesen teljesen árva maradt. Korai árvasága miatt maga teremtetette elő tanulmányai végzéséhez szükséges pénzt. Ha kellett diákokat tanított, ügyvédi irodában írnokoskodott, nyáron mezőgazdasági munkát végzett. Ilyen nehéz, sokszor mostoha körülmények között tanulva mégis kitüntetéssel fejezte be teológiai tanulmányait Pápán. Innen az írországi Belfastba küldték ösztöndíjasként. Az első világháború kitörésekor hazakerülve Pápán lett tanársegéd. A tanítással töltött idő után Szennán kezdte meg a lelkipásztori szolgálatát. Ide már feleségével együtt került, aki szintén Szennán kapott állást, mint tanítónő. Itt egy félig összedől

tanítói lakásban ápolták Tildy Zoltán gyógyíthatatlan betegségben szenvedő testvérbátyját. Itt született két gyermekük is az egyre nehezebbé váló megélhetési körülmények között. A pénz elértéktelenedett és megélhetésüket csak úgy tudták biztosítani, hogy a ház melletti hatalmas kertben és a nagy gazdasági épületben kertészkedtek és állattartással foglalkoztak. A falu népe bizalommal és szeretettel volt lelkipásztora iránt, akihez gondjakkal, jogi ügyekkel is fordultak.

1919 márciusában meghívták Orciba lelkipásztornak. Itt még jobban megismerte a falvak népét. Azt a mostoha életet, ahol a sivárság mellett, kihasználatlan értékek is vannak. Az ószövetségi Ézsaiás és Mikeás próféták szociális reform ihletettséggű víziója és Tildy Zoltán látása a kisemmizett emberek szociális helyzetének javításáról egy tőről fakadtak. Ezért csengett egybe a cél is. Nevezetesen az, hogy a nemzeti élet megújulását a vidék adja. Ez ma is igaz!

Ekkor már lelkipásztori szolgálata mellett újsággal, könyvvel – az írott szó erejével is – a parasztság felemelkedésének szolgálatába állította életét. A Keresztyén Család című hetilap jól tükrözi ezt a szándékát. De ezt a szándékot lehet tetten érni a Téli Újság, Magyar Föld című lapoknál éppúgy, mint a népi írók első művei megjelenéséhez adott támogatásánál. Ezek a tevékenységek már Tahitótfaluhoz és az itt létrehozott Sylvester Irodalmi és Nyomdaipari Intézet Rt.-hez kötődtek. 1921 novemberében kerültek Tahitótfaluba. A még köztünk élő idős gyülekezeti tagokat kérdezve Tildy Zoltánról, mindenki egybehangzóan egyetlen szóval jellemezte őt: szerény ember volt. Mennyire egybecseng ez a vélemény Révész Imre tiszántúli püspök, üdvözlő levelével, amit Tildy Zoltánnak írt 1946. február 4-én, köztársasági elnökké választása alkalmából. „Istennek csodálatosan kegyelmes vezetését kell látnunk abban, hogy a nemzeti önállóság és a valódi demokrácia új útjain elinduló Magyarország államfői székébe Krisztus reformált magyar egyházának egy aláztos szolgáját ültette. Mélyen szimbolikus jelentőségű utalás ez arra, hogy mindenkor, de ilyen sorsdöntő időkben különösképpen is alapjában azonosak az egyház és a nemzet szolgálatának törvényei: azok is, ezek is az önmegtagadás és az áldozat útjára mutatnak.”

Közéleti szerepvállalásának sem a karriervágy a mozgatórugója, hanem a haza szeretete. Hogyan? Szellemi, lelki, anyagi értékek megőrzése, teremtése, a parasztság, munkás-ság és értelmiség legszélesebb rétegeinek egysége által. A magyar nép fejlődésének egyetlen helyes útját az olyan kibontakozásban látta, ahol a tiszta demokrácia érvényesül úgy, hogy megerősítést kapnak a tiszta demokrácia politikai, társadalmi és gazdasági intézményei. Ez ma is érvényes!

Dr. Horváth János a Magyar Országgyűlés korelnöke egy parlamenti beszédében mondta: „Kortársként és szemtanúként tudom, hogy politikában és emberségben összetartoznak Tildy

Zoltán legközelebbi barátai és munkatársai, Nagy Ferenc, Varga Béla, Kovács Béla, Kiss Sándor.”

Nagy Ferenc, a barát és harcostárs Tildy Zoltán 1961-ben bekövetkezett halálakor így emlékezik: „Tildy Zoltán politikai példaképe Bethlen Gábor volt. Jobban félt a hősi kirohanásokkal kezdődő nemzeti pusztulástól, mint a kompromisszumokra alapított nemzeti életfolytonosságtól. Mindannyian tévedtünk. Azok is, akik nem kerültek, hanem vállalták a nyílt harcot, azok is, akik a megegyezésben keresték a jövő biztosítékát. A közéleti emberek számára néha nem a történelem, hanem az Úr Isten maga adja meg az igazolást. És az Úr Isten fényes igazolást adott Tildy Zoltánnak azáltal, hogy élni engedte addig, ameddig részesevé, sőt egyik vezetőjévé válhatott a magyar nemzet egyik legcsodálatosabb történelmi tettének: az 1956-os szabadságharcnak.”

SZÉNÁSI LÁSZLÓ NYUGALMAZOTT LELEKIPÁSZTOR

„HITE ÁLTAL MÉG HOLTA UTÁN IS BESZÉL.”
(ZSIDÓK II,4)

DR. ECSEDY ALADÁR (1902-1990)

Gyülekezetünk közel 450 éves történetének kiemelkedő XX. századi alakja volt Ecsedy Aladár lelkipásztor. Tehetségével, sokoldalú munkásságával szolgálta gyülekezetét, egyházát, faluját és hazáját is.

A szilágysági Krasznahorváton született 1902-ben. Apja kántortanító volt. Gyermekként került a szüleivel Szalkszentmártonba. Az elemi iskola után nagykorósi, majd kunszentmiklósi diák lett. Feljegyzései között írja: „1919. évben Vargha Tamás kunszentmiklósi lelkész igehirdetése és aláztos szeretete nyomán jutottam közel Jézus Krisztushoz és adtam neki magam”.

A teológiát Budapesten végezte. Negyedéves volt, amikor a Bethesda Kórház igazgatója meghívta kórházi, diakóniai és belmissziói munka végzésére. Itt szolgált 1924-től 1929-ig.

Apai ágon zenét szerető és művelő családban nőtt fel. Így a teológia elvégzése után felvételizett a Nemzeti Zenedébe, és ott a hegedű tanszakot elvégezte az első akadémiai fokig. Idézet egyik könyvéből: „Az emberszivek lettek Isten hegedűje számomra, hogy lelki szárnyakhoz jutva Istent magasztaló, néki zengedező, és Jézus Krisztust követő emberekké legyenek.

Szerény énekeimmel is csak ezt akarom munkálni.”

1929 őszén Budapesten együtt lakott Tildy Zoltánnal, aki meghívta Tahitótfaluba prédikálni, mert szerette volna utódjának. Prédikációja 1Mózes 37, 19-20-ról szólt: „Ímhol jön az álomlátó”. Ugyanerről az ígéről prédikált 1962.március 25-én, nyugdíjba vonulásakor.

A gyülekezet 10 hónapi helyettesi szolgálat után egyhangúlag hívta meg lelkészének. 1930. augusztus 30-án iktatták be.

Első tíz évét a gyülekezet anyagi és lelki talpra állítása jellemezte. Feljegyzései szerint 1931-ben bevezették a villanyt, 1932-ben új iskolát építettek.

A kórházi szolgálatban szerzett tapasztalatai és ismerősei, barátai segítségével Tahitótfalu a magyar református lelki ébredés egyik központjává vált. Ecsedy Aladár az Országos Vasárnapi Iskola mozgalom egyik vezetője lett. Doktori címét is ebből a témakörben szerezte.

Apostol János biztatására írta meg első könyvét, amely 1931-ben jelent meg A jó pásztor címmel. Ezt közel 70 könyv, újság követte 1948-ig. Hosszú szünet után az 1980-as években jelentek meg munkái ismét.

Országos munkásságának része volt az 1943-44-ben létrehozott Sion-hegy missziós telep Tahiban. Falunkban ugyanakkor, 1944-ben meghatározó szerepe volt a Hősök szobrának felállításában. 1939-43 között bekerítették a templomteret.

A gyülekezetben bibliakört szervezett, szindarabokat tanított be, sokat foglalkozott a fiatalokkal. Folytatva az egész egyházat érintő munkáját, az országos gyermek missziói munka titkára lett, az evangelizáció ügyében járta az országot. 1946-52 között az egyházmegye esperese volt, ám az akkori politikai vezetés kívánságára lemondatták tisztségéről.

Az embertelen kommunista rendszerben is tanította, összefogta híveit. 1950-ben templomunk új orgonával gazdagodott, 1955-ben készült el a templomfűtés, 1957-ben a temető kerítése,

a következő évben pedig előcsarnok épült a templom főbejárata elé.

Az 1956-os forradalom idején csatlakozott a Református Megújulási Mozgalomhoz. Falunkban nagygyűlést szervezett november 1-jén a Hősök terén. 1957-ben letartóztatták.

Szolgálatát gyülekezetünkben, községünkben folytathatta. Prédikált, nevelt, tanított, lelki segílyt nyújtott. Írt falutörténetet, de írt köszöntőt esküvőre, hittanvizsgára, még névnapokra is. Együtt élt a falu népével, egy ideig gazdálkodott is.

1962-ben nyugdíjba ment, de tevékeny maradt. Meghatározó szerepe volt a helyi takarékszövetkezet és víztársulat megalakításában. Közreműködött a Kék Duna Szakszövetkezet beindításában, ami nagyrészt a földiepernek köszönhetően (majdnem) igazi, a kistermelőket integráló gazdaság lett.

Családjáról röviden: felesége Valentini Margit, több gyermekük született, de csak Aladár érte meg a felnőtt kort. Ő zongoraművész lett, 1948-ban elhagyta az országot, két lánya született. Örökbe fogadott lányuk Zsófia volt, neki egy lánya és egy fia született.

Ecsedy Aladár nyugdíjasként dolgozott a Sion-hegye konferencia központban, üdülőben. 1974-86 között a leányfalui református szeretetotthon igazgató lelkésze volt. 1990-ben hunyt el.

Idézet a feljegyzéseiből: „Gyülekezetemben 32 és fél évet töltöttem. Volt részem sok szépben, éreztem a kegyelem rózsái illatát, de volt részem töviseiben is. Minden munkámban Jézus iránti szeretetem adott erőt...a mi Urunk ügye haladjon előre a gyülekezetben, amelyet szívem utolsó dobbanásáig szeretek.”

Mindnyájunkhoz szóló, ahogyan ő nevezte „szerény éneke” 1931-ből:

*Áldd meg Isten a magyar nép
Szántását, vetését,
Feledje el annyi idők
Tenger szenvedését.
Bíztasd most már jobb jövővel,
vidám aratással,
Hadd boruljon le előtted
Hála imádsággal.*

Ecsedy Aladár lelkipásztorként jól szolgálta gyülekezetét, egyházát, közéleti emberként pedig önzetlenül dolgozott községéért, embertársaiért. 2007-ben Tahitótfalu posztumusz díszpolgára elismerésben részesült. A református temetőben nyugszik, őt idéző emléktáblája a parókia kerítésén került elhelyezésre.

BUDAI MIHÁLY

„A SIONNAK HEGYÉN ÚRISTEN TIÉD A DICSÉRET.”
(65. ZSOLTÁR)

A SION-HEGYE KONFERENCIA- KÖZPONT LÉTREJÖTTÉNEK TÖRTÉNETE

Amikor dr. Ecsedy Aladár, volt esperes, hosszú éveken át megáldott lelki vezetője a tótfalusi kálvinistáknak 1983 őszén befejezte történeti visszaemlékezését a tahi oldalon megépült Sion-hegye konferencia központ áldozatos munkájára, szinte egyedül volt azok közül, akiknek köszönhető ez a telep.

Menjünk sorjában. Még javában folyt a második világháború 1944-ben, amikor egy maroknyi, de egyre bővülő kör arra gondolt Ecsedy esperes úr kezdeményezésére, hogy a már éveken át jól működő, de szűknek bizonyuló Ugrói úti (ma Bercsényi út) konferenciatelep helyett, amelyet a Magyar Evangéliumi Diákszövetség és a Vasárnapi Iskolai Szövetség működtetett, ugyancsak Tahiban kellene egy új, modernebb és tágasabb gyermek és ifjúsági központot létesíteni. Ebben az időben és még az én kortársaim ifjúkora idején is működött a református egyházon belül vasárnapi iskola. A vasárnapi ebéd után minden serdültebb gyermeknek és fiatalnak kötelező volt járnia. Az Ecsedy házaspár számon tartott bennünket.

Ecsedy esperes úr mindjárt szerkesztett egy röpiratot, amelynek a Kisfecske címet adta, utalva a Fecske című, gyermek evangelizációs periodikára. Hosszú időn át a Kisfecske lett a későbbi Sion-hegye építésének motorja, hiszen ennek köszönhetően itthon és külhonban sok ezer gyermek küldte fillérjeit az építkezésre. Ismert, hogy jól működött már Balatonszárszón a Soli Deo Gloria ifjúsági konferencia központ, Ecsedy Aladár szerint az egyházi gyermek és ifjúsági munka mégis Tahiban keresett magának helyet. Talán azért is, mert a település sok lelkes nyári lakhelye is volt. Működött a gyülekezetben egy lelkes és elkötelezett imaközösség, esetenként 50-60 fővel, amely szintén szorgalmazta a gyermek és ifjúsági munkát és egy új konferenciatelep megvalósítását.

1944. február 6-án, megtörtént az első lépés. Ecsedy esperes születésnapján egy gyülekezeti tag jelentkezett azzal, hogy a megörökölt földjeinek tizedét természetben az egyház céljára kívánja adni. Mindez akkor, amikor a falu reformátussága a földből élt, a föld igen nagy kincs volt. Ezt a lépést követte a többi. Mintegy 4 kataszteri hold gyűlt össze, amelyen már érdemes volt építkezést kezdeni. Természetesen nem ment minden egy csapásra. A Sion-hegye későbbi területén volt egy katolikus családnak is földje, amelyet csak úgy volt hajlandó átadni, ha helyette dupla akkora kap máshol. Továbbá egy református család nagyobb darab földet, amely határos volt a már rendelkezésre álló területtel, még hiányzott a teljes, egységes telekhez. Ők esperes úr közbenjárására önként átadták a szép fekvésű telket.

Az összegyűlt sok apró terület – amelyhez dr. Ecsedy Aladár is adott 300 négyszöglet, amelyet erre a célra vásárolt – hálaadó ima keretében és 65. zsoltár alapján kapta a Sion-hegye nevet, amelyet esperes úr kedves felesége javasolt.

A terület szépen összegyűlt, most már „csak” építkezni kellett és ebben mutatkozott meg dr. Ecsedy Aladár elhivatottsága és zseniális szervező készsége. Ő ebben az időben az egyházmegye espereseként, nagy hatású prédikátorként járta nemcsak az egyházmegye, hanem az ország gyülekezeteit, gyűjtötte az adományokat és a már említett Kisfecske röpirat az ország fiataljait szólította meg. A református egyházhoz kötődő építész tervezte meg a kőépületet, helyi kőműves építette a házat, sok gyüleke-

zeti tag pusztá kézzel vagy építőanyag szállításban segédkezett. Lassan, fokozatosan épült ki Sion-hegye, kezdetben katlanban főztek, úgy adták össze az étkezőket, gond volt a világítással, nem volt folyóvíz. 1950-re mégis felépült a konferenciaközpont. Ekkor a Zeneszerzők Egyesülete rátette kezét a telepre és csak az egyházkerület püspökének hathatós közreműködése mentette meg Sion-hegyét az államosítástól. Köszönhetően a továbbiakban annak, hogy Ecsedy esperes előrelátón nem a tahitótfalui egyházközség nevére, hanem a zsinatra telekkönyvezette Sion-hegyét, innen később a Dunamelléki Egyházkerület vette át.

Szép és illő gyakorlat volt korábban, hogy az építő egyházközség és annak lelkesze úgymond gondnokolta a telepet. Sajnos eljött ennek is a böjtje. A szívós és kitartó lelki és fizikai munkát végző Ecsedy esperes úr 1952-ben, miután egy súlyos beteg, Budapestről kitelepített és meghurcolt szolgatársának az egyházmegyében gyűjtést szervezett, előjárói lemondatták espere-si és más közegyházi tisztségéről. Így mondott le a Sion-hegye gondnoklásáról is.

Végezetül álljon itt azoknak a neve, akik földterületet adtak a Sion-hegyéhez: ifj. Surján Mihály, dr. Ecsedy Aladár, özv. Fejes Istvánné, B. Csereklye József, V. Surján András, özv. Losonczy Lajosné, Bán József, özv. Bötkös Jánosné, Nagyházú Andrásné, F. Surján tervérek, Maróthi Mihályné, K. Szabó Jánosné, Kovács Lajosné, P. Csörgő Mihályné, özv. Pap Józsefné, legidősb J. Szabó István, Duló Mihály (katolikus-csere), özv. Csörgi Sádorné illetve a Csörgi család, összesen 18 adományozó 4 kataszteri hold terület.

Ez a Sion-hegye szikár története, amely szép példája azóta is egy gyülekezet elhívott imaközösségének, az ima erejének.

U. BUDAI JÁNOS PRESBITER

„A JÓ FÖLD BE VETETT MAG: AZOK, AKIK HALLGATJÁK AZ IGÉT, BEFOGADJÁK, ÉS AZ EGYIK HARMINCANNYI, A MÁSIK HATVANANNYI, NÉMELYIK PEDIG SZÁZANNYI TERMÉST HOZ.” (MÁRK 4,20)

IFJÚSÁGI ÉLET A GYÜLEKEZETBEN

Gyermekekkel, ifjakkal foglalkozni mindig a jövő nemzedék nevelését, tanítását jelenti. Szeretnénk, ha azok az alkal-mak, amelyeket ezeknek a korosztályoknak szervezünk, valóban

olyan alapot szolgáltatnának az életükhöz, amelyre folyamatosan lehet építeni-építkezni, hitben megerősödni.

A legkisebbekkel való találkozásunk már a keresztelő alkalomával megtörténik és a baba-mama körön folytatódhat az elkezdett kapcsolat. Ez az alkalom most újra indult szeptember első hetében. Péntek délelőtt 9 órától várjuk a kisgyermekes (0-tól 3 éves korig) szülőket egy tartalmas másfél-két órára. Itt éneklünk, Bibliai Igéverset olvasunk, imádkozunk, játszunk, beszélgetünk.

Következő korosztály az óvodai és az iskolai hit-és erkölcs-tan oktatás vagy régi nevén nevezve a hittan óra. Óvodában a korosztálynak megfelelően tanuljuk a Bibliai történeteket, de itt sem marad ki az imádság, ének és játék. Minél kisebb egy gyermek, annál könnyebb ránevelni egy „életstílusra”. Jelen esetben a keresztyén életre. Ha már ilyen kicsikkel éreztetjük, hogy nekünk szülőként fontos, hogy Istenről beszéljünk, Istentiszteletre járjunk, akkor a gyermek megérzi, megtapasztalja, hogy ez a szülőknél is valóban fontos és vágyakozással fog járni az órákra, alkalmakra.

Péntek délutánonként a kisifivel üljük körbe a gyülekezeti terem asztalait. Az Ige mellett eszegetünk, kézműveskedünk, nagyokat nevetünk.

A 8. osztályt befejezőkkel az ifjúsági alkalmon tudjuk átbeszél- ni az élet nagy kérdéseit, vágyait, céljait. Nyaranta két táborral is kedveskedünk a fiataloknak, melyek minden alkalommal remek hangulatban és tartalmasan telnek. Hisszük, hogyha az elvetett mag jó földbe hullik, gyümölcsöt terem. Szeretettel várjuk és hívjuk a fiatalokat alkalmainkra!

ÁRVAVÖLGYINÉ SZATMÁRI IBOLYA LELEPKIPÁSZTOR

„AZÉRT HAGYTALAK KRÉTÁN, HOGY RENDBE
HOZD AZ ELINTÉZETLENÜL MARADT ÜGYEKET, ÉS
PRESBITEREKET ÁLLÍTS SZOLGÁLATBA VÁROSON-
KÉNT, AHOGYAN MEGHAGYTAM NEKED.”
(TITUSZ 1,5)

PRESBITÉRIUM A REFORMÁTUS EGYHÁZBAN

A presbiter elnevezés görög eredetű szó, jelentése előjáró. Már az ókeresztyén egyházak előjáróit is ezen névvel illették, akik bizonyos hatalommal rendelkeztek és felügyelték az szer- tartások rendjét és az egyházközség ügyeit. Az Újszövetségben a presbiter jelentése „vén” vagy „idős”. Ez nem az életkor-

ra vonatkozik, hanem arra hogy valaki hitben rendelkezzen megfelelő tapasztalattal.

A református egyházban a presbitereket demokratikusan választják az egyháztagok. Az egyházközség választói névjeg- zékében szerepelnek mindazok akiket megkereszteltek, konfir- máltak és fizetik az egyházfenntartói hozzájárulást.

A Magyar Református Egyházban a kettős vezetés érvénye- sül, mind gyülekezeti, egyházmegyei és egyházkerületi szinten. Tehát egy lelkész és egy presbiter (gondnok vagy főgondnok) látja el a vezetői teendőket. A gyülekezetekben tisztséget betöltő presbiterek száma függ a gyülekezet létszámától, de mindenké- pen négyvel osztható számnak kell lennie. A presbiternek megbí- zatása hat évre szól, az ő feladatuk a gyülekezet ügyeinek inté- zése és a pénzügyi tevékenységek felügyelete.

Idén ünnepeljük a reformáció 500 éves jubileumát valamint az első presbitérium megalakulásának 400 éves évfordulóját.

A tahitótfalui gyülekezetben jelenleg 24 fő presbiter és 3 fő pótpresbiter, tanácsos alkotja a presbitériumot. A tanácsosok nem rendelkeznek szavazati joggal, csak véleményezési jogkö- rük van. A presbiteri tisztelet férfiak töltik be. Egyes gyülekezetek- ben, ahol nincs elegendő és megfelelő férfi egyháztag, ott asszo- nyok is betöltik a tisztséget. Tahitótfaluban és valószínűleg több helyen, nagyobb gyülekezetekben hagyomány, hogy a presbite- ri tisztség családon belül „öröklődik”. Ez nem azt jelenti, hogy egy presbiternek a fia mindenképpen presbiter lesz, hanem van

rá lehetősége. Ha felkérlik a tisztre és bizalmat szavaznak neki, akkor tagja lehet a presbitériumnak. Minden ciklus végén a presbitériumot újra kell választani. A választás menetére a választási bizottság felügyel, amelynek tagja a lelkész is. Ők gyűjtik össze a jelöléseket, számolják össze a szavazatokat és hirdetik ki a választás eredményét.

A presbiterek a gyülekezet előtt esküt tesznek. A Magyar Református Egyházon belül törvény szerint szabályozott a presbiterek választása, a presbitérium működése. Folyamatos időközönként szerveznek számukra előadásokat, továbbképzéseket.

A presbiterek feladata összetett. Hitbeli, szellemi és fizikai feladataik is vannak. A gyűléseken megvitatják az aktuális ügyeket, szervezik a gyülekezeti életet, kapcsolatot tartanak a gyülekezeti tagokkal. A pénzügyi dolgokban való döntések és ezek felügyelete is az ő feladatuk. Különböző bizottságok működnek a presbitériumon belül, amiknek nem csak presbiterek lehetnek a tagjai, hanem más egyháztagok is. Ilyen például a diakóniai bizottság, amelynek a feladatai közé tartozik a hitélet szervezése, táborok felügyelete, idős tagok látogatása és sok egyéb szociális teendő. A pénzügyi bizottság felügyeli folyamatosan a kiadásokat, bevételeket és az adományokat.

A gyülekezeti életben fontos feladatot kapnak a presbiterek feleségei, akiket ugyancsak meg kell említeni. Az ő munkájuk sokszor nem olyan látványos, de ugyanolyan jelentőséggel bír mint a presbitereké. Mind a szervezésben, lebonyolításban, mind a gyülekezeti élet többi területén fontos feladataik vannak.

A tahitótfalui gyülekezet presbitériumának életében jelentős események zajlottak az utóbbi évtizedben, melynek megvalósulásában a presbitériumnak döntő szerepe volt, a gyülekezeti tagok áldozatos munkája, valamint adakozása mellett. A teljeség igénye nélkül: a templom toronysisakjának a megújulása, a templom külső-belső festése, a templomkert kerítésének megújulása, a gyülekezeti terem renoválása, a parókia renoválása, a temető felparcellázása, külföldi testvér kapcsolatok kiépítése.

FÁBIÁN CSABA PRESBITER

TESTVÉREGYHÁZAK LELKI- PÁSZTORAINAK GONDOLATAI A REFORMÁCIÓRÓL

Sola Scriptura - a Szentírás hatása személyes életemre

A reformáció üzenetét gyakran „az öt sola” kifejezésben szoktuk tömöríteni. Isten, Krisztus kegyelmét átélt gyermekeként - és baptista lelkipásztorként - magam is teljes szívvel vallom:

- Sola Scriptura - egyedül a Szentírás által,
- Sola Fide - egyedül hit által,
- Sola Gratia - egyedül kegyelemből,
- Solus Christus - egyedül Krisztus személye által,
- Soli Deo Gloria - egyedül Istené legyen a dicsőség!

Az öt sola egyaránt fontos számomra, hadd szóljak most azonban mégis csak egyről, amely életemben a többi katalizátorként is működött.

Fiatal mérnökként dolgoztam akkor, amikor Isten Szentlélek erőteljes munkáját kezdtem érezni az életemben. Családomnak korábban is volt kötődése egyházhoz, de az kimerült alkalmi (ünnepek táján történő) templomba járással. Egy idő után kialakult bennem egy szomjúság a lelki élet mélyebb dolgai után. Kerestem, kutattam, hogy hol és milyen módon található meg Isten, és az Ővele való személyes kapcsolat. Meglátogattam különleges, liturgikus összejöveteleket, faltam a témába vágó könyveket. Beszélgettem a keresztény felekezetek sokaságának képviselőivel, akik mind lelkesen hívogattak maguk közé. Egy idő után azonban - hiszem, hogy a Szentlélek, lelkemben zajló belső bizonyágtétele alapján (Kálvin kifejezésével a testimonium Spiritus Sancti interni) kialakult bennem, hogy egyedül a Szentírás adhat nekem keresésemben hiteles eligazítást.

„A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a fedésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes, minden jó cselekedetre felkészített legyen Isten embere” /2Tim 3,16/. Nem csak megértettem, hanem át is éltem, hogy Isten üzenete, amit a Biblia tartalmaz, nem igényel - és nem is tűr - emberi vagy intézményi hitelesítést, magyarázatot. Olyat pedig főleg nem, ami az írott Ige fölé emelkedne. Isten Szava az ugyanis, amit Ő ihletett és így az tévedhetetlen. A Szentírás Isten beszéde az emberhez, amíg minden más az ember beszéde az Istenről.

Krisztus hozzám is eljött, nekem is kínálta kegyelmét, újjászülte, és szolgálatára hívott el. Csodás, hogy ebben Ő az Ő- és Újszövetségi Szentírást, a teljes Bibliát használta és használja ma is életemben. Hálás vagyok érte, így - Soli Deo Gloria - egyedül Istené legyen ebben is a dicsőség!

STEINER JÓZSEF BAPTISTA LELKIPÁSZTOR

Az egyház alapja és pillérei

A reformátorok felismerték, hogy egyetlen egy biztos és stabil alap létezik, akire az egyházat építeni lehet, Jézus Krisztus (Solus Christus). A fundamentum, az alap az épület legfontosabb része. Ha az alappal baj van, akkor az egész épület ingataggá, instabillá válik. Ha a hitünkkel baj van, akkor az egész életünk ingataggá, instabillá válik. Ha egy épületet biztos alapra építünk (és nem fővényre), akkor az kiállja a megpróbáltatásokat. Ha életünket Jézus Krisztusra helyezzük (és nem földi dolgokra alapozzuk), akkor jöhet bármilyen nagy vihar, mert hitünk, életünk nem lankad meg soha.

Az sem mindegy, hogy mit építünk az alapra. A reformátorok felhívták a figyelmet arra is, hogy van még három pillér, ami nélkülözhetetlen az építkezésben: a Szentírás (Sola Scriptura), a kegyelem (Sola gratia) és a hit (Sola fide). A tanítás központjába a hagyomány helyett visszakérül a Szentírás. A nép kézbe kapta a Bibliát, hogy Isten szavát olvashassa. A bűnbocsánatot a 16. században pénzért kínálták, a reformátorok rásegítettek a felismerésre, hogy bűnbocsánatot csak bűnbánat által, egyedül Isten kegyelméből kaphatunk. Isten az, aki megigazít, egyedül hit által üdvözülhetünk.

A reformáció emlékévében és minden év reformáció ünnepén meg kell vizsgálnunk egyházunk életét, fel kell fedoznunk,

hogy meggyengültek-e pillérei. Ha észrevesszük, hogy megrepedeztek, akkor sürgősen tenni kell, hogy ne gyengüljenek, repedezzenek tovább.

A reformáció 500. emlékévében hálások vagyunk Istennek, hogy gazdag programokkal ünnepelhetünk. Elsőként emlitem meg, hogy október 1-jén gyülekezetünk testvérgyülekezeti közösségre lép Tahitótfalu református gyülekezetével. Nagyon hálások vagyunk ezért a kapcsolatért, örvendünk, hogy igazi barátokra találtunk az Anyaországban. Ennek a testvérkapcsolatnak az is a célja, hogy egymást erősítsük a hitben.

Október 29-én 50 db gyümölcsfa csemete ültetésére fog sor kerülni a parókia udvarán. A fa az élet jelképe. Csak az ültet fát, aki reménykedik abban, hogy majd gyümölcséből is fog enni. Mi reméljük, hogy az Ige magja, amit nap, mint nap hintünk a gyülekezeti tagjaink szívébe, jó gyümölcsöket fog teremni. Ezen a napon szeretnénk a templomkertbe egy emlékkövet elhelyezni, amely a jövő nemzedéknek fog üzenni, hogy a reformáció 500. évében hitünket megélve mindent megtettünk azért, hogy megmaradjunk. Mindezt Istené legyen a dicsőség!

LÁZÁR BALÁZS REFORMÁTUS LEKIPÁSZTOR
(NYÁRADMAGYARÓS)

„ISMERET NÉLKÜL AZ IGYEKEZET SEM JÓ, ÉS
AKI NAGYON SIET, KÖNNYEN LETÉR AZ ÚTRÓL.”
(PÉLDABESZÉDEK 19,2)

REFORMÁTUS KISOKOS

Adomány: mivel mindent Istentől kapunk, a bibliai példákat követve visszaadjuk vagyunk egy részét Isten egyházának fenntartására, a misszióra. Formái: egyházfenntartói hozzájárulás (hogy legyen gyülekezet, templom és lekipásztor), Isten dicsőségére szánt adomány (hálából Isten ajándékaiért), és cél-adomány (építkezésre, misszióra, szeretetszolgálatra).

Áldás: Isten tovább küldő szava, amelyben reményt, erőt ad a hívőknek. Református alkalmakon mindig bibliai idézet.

Ámen: héber szó, azt jelenti: „úgy lesz” vagy „úgy legyen”. Az imádságokat, áldásokat szoktuk vele zárni, ezzel is kifejezzük hitünket: amit Isten ígért, és amit kértünk tőle, azt megadja.

Apostoli köszöntés: az Istentisztelet első mondata: „Kegyelem néktek, és békesség Istentől...” Így kezdték az apostolok a leveleket a Bibliában, mi is az ő példájukat követjük.

Bibliaóra: beszélgetős alkalom, amelyen egy felolvasott bibliai részlet üzenetét lehet megbeszélni, egymás hite által épülni.

Bűnbánati Istentisztelet: az úrvacsorás Istentiszteleteket megelőző estéken tartjuk. Igehirdetéssel, imádsággal kell készülni az úrvacsorára.

Egyházi: az épületeket, lelkészi hivatali takarító, a lekipásztor hivatali munkáját segítő alkalmazzott.

Espes: az egyházmegye vezető lekipásztor.

Főgondnok: a gyülekezet nem lelkészi végzettségű vezetője.

Hiszkegy: az úgynevezett Apostoli Hitvallás másik neve. Ez a hitvallás nincs benne szó szerint a Bibliában, és nem is az apostolok írták, de az apostoli levelek és az evangéliumok tanításának összefoglalása, ezért nevezzük mégis apostolinak.

Gyülekezeti terem: olyan különálló épület, amely a nem templomi Istentiszteletek, gyülekezeti alkalmak Bibliaórák, bűnbánati Istentiszteletek, hittanórák, ifik, lelki beszélgetések, kötetlenebb közösségi rendezvények helyszíne.

Ifi: fiatalok Bibliaórája, amelyen az életük fontos kérdéseire keresünk választ az Igéből beszélgetős formában.

Imaóra: olyan alkalom, ahol ének, Igeolvasás és rövid Bibliamagyarázat után ki-ki hangosan imádkozhat, a többiek pedig közösen „ámen”-t mondanak az imájára.

Istentisztelet: vasárnap délelőtti alkalom, amelyen közösségekben találkozunk Istennel, hogy Őt dicsérjük, segítségét megköszönjük, tanítását meghallgassuk és megjegyezzük, és erőt kapjunk annak követéséhez. A református templomi alkalmat soha nem hívjuk misének, csak Istentiszteletnek.

Kántor: az istentiszteleti éneklést orgonával vezető és kísérő személy.

Káté: a katekizmus szó magyaros rövidítése. Jelentése: kérdés-felelet formájában összeállított tan. A konfirmációi oktatást is szokták káténak hívni.

Keresztelő: az egyháztagság kezdete. Mi, reformátusok a megkeresztelt református egyháztagok gyermekeit is megkereszteljük, mert ők is Isten szövetségének a tagjai. A keresztelés mindig vasárnap délelőtti Istentisztelet elején történik, azzal, hogy imádság és Igehirdetés után három csepp tiszta vizet önt a lekipásztor a keresztelendő gyermek/felnőtt homlokára. A három csepp Krisztusnak a sírban töltött három napjára utal, melyek után feltámadt a halálból.

Klenódium: a gyülekezet istentiszteleti edényeinek összefoglaló neve. Klenódium a keresztelő tál és kancsó, az úrvacsorai kehely és tányér, valamint a boroskancsó és a kenyeresztálca is.

Konfirmáció: Krisztusba vetett hitünk megvallása a gyülekezet előtt. Felkészülés, káté előzi meg, és Istentisztelet keretében történik. Hagyományosan a 13-14 éves korosztály tagjai vesznek részt ezen, de aki felnőttként indul el a hit útján, annak később is van rá lehetősége. Aki konfirmál, külön áldást is kap az Úrtól azon az Istentiszteleten, és konfirmációi fogadalom után lehet a gyülekezet úrvacsorázó tagja.

Lekipásztor (tiszteletes): a gyülekezet hittudományi egyetemét végzett vezetője. A gyülekezet „pásztora” bibliai néven nevezve, hiszen az a feladata, hogy hitével, tudásával Isten szavát közel vigye a gyülekezet tagjaihoz, ezzel táplálja, a tanítással pedig a sátántól megvédje a gyülekezet tagjait. Régi neve a tiszteletes: régen az Istentiszteletet csak „tiszteletnek” emlegették, aki pedig a „tiszteletért” felelős, az a tiszteletes.

Miatyánk: Jézus Krisztustól tanult imádságunk, amelyet szó szerint a Bibliát követve minden alkalmon elimádkozunk. Szövege így hangzik:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is; mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek; és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól; mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen. (Máté 6,9-13)

Mózeszék: más néven keresztsték. A szószéklépcső mellett díszes, elkülönített pad, ahol a lekipásztorok foglalnak helyet

az Istentisztelet alatt.

Palást: a lelkipásztor viseli, amikor a templomban Istentiszteleten szolgál. Bibliai eredete: a próféták hordtak palástot, hogy saját személyüket elrejtse, és maguk helyett Istenre irányítsák a hallgatók figyelmét. Nem az a fontos, hogy ki mondja az Igét, hanem az, hogy mit mond. Az Igé hirdetésben hitünk szerint Isten szól hozzánk, és Ő adja az erőt, az áldást. Ezért „rejtőzik” a református lelkipásztor palástba, hogy ne vonja el Istenről a gyülekezet figyelmét.

Persely: fa vagy fém ládika, amibe hálááldozatunkat helyezhetjük el az Istentisztelet előtt vagy után Istennek.

Predestináció: a református tanítás egyik fő hittételének tartott tan latin neve.

Prédikáció: magyarul Igé hirdetés. Az Istentiszteletnek az a része, amikor az Alapige felolvasása után annak üzenetét hirdeti a lelkész. A református Istentiszteletnek ez a középpontja, legfontosabb része.

Presbiter: a gyülekezet vezető testületének, a presbitériumnak a tagja. A gyülekezet tagjai választják saját körükből hatévenként. Feladata a gyülekezet lelki és anyagi életét imádsággal, példamutatással, önkéntes munkával segíteni, illetve határozatok útján vezetni.

Püspök: az egyházkerület vezető lelkipásztora. A magyarországi református Egyháznak négy püspöke van, akiket az egyházkerület presbitériumai választanak, legfeljebb háromszor hat éves szolgálatra.

Református: egyházunk modern neve. Az eredeti az „evangélium szerint reformált egyház” (rövidítve ev-ref) volt, ami kifejezőbb. Hiszen a re-formálás azt jelenti, hogy visszaformáltattott az egyház, az evangéliumi szerinti pedig azt, hogy hitében, tanításában, rendjében kizárólag a Bibliát igyekszik követni.

Református köszönés: „Áldás, békesség!” Válasz is létezik rá, bár kevesen használják: „Istennek dicsőség!” A hívő ember ne jó napot kívájon az ismerőseinek, hanem a legértékesebb dolgokat: Istentől való áldást és Istennel és egymással való közös békességet. Bátran használjuk ezt a csodaszép köszönést a templomon kívül is, ha testvéreikkel találkozunk!

Szentháromság: míg a predestináció nem a leglényegesebb tanítás, a Szentháromságról szóló az a reformátusok és minden keresztyén hívő számára. Egy Istenben hiszünk, ez az egy Isten azonban a Biblia szerint három különböző létmódban, létformában mutatkozik be egyidejűleg az emberiségnek, úgy, mint Atya, Fiú és Szentlélek. A döntő kérdés, hogy Jézus Krisztust Istennek hisszük, és a Szentlelket is Isteni személynek, nem pedig alak-talan erőnek, gondolatnak. Ugyanaz az Isten önmagán belül háromféleképpen létezik, e „személyek” egymással tökéletes egységben és szeretetkapcsolatban élnek. Az egy Istent mi Atya, Fiú és Szentlélek alakjában ismerhetjük meg. Minden keresztyén a testvérünk e hitben, csak azok keresztyének – Krisztus követői – akik a Szentháromság egy Istenben hisznek.

Szószer: az a templomi bútor, amely kimagaslik a többi közül, és az Igé hirdetését innen mondja el a lelkipásztor.

Úrasztala: asztal a templom közepén. A református templomban nincsen oltár, mert a Zsidókhöz írt levél 10,14 és más helyek szerint az ószövetségihez vagy a Krisztus kereszthalálához hasonló áldozatra nincs többé szükség. Van viszont úrasztala, amelyre a felajánlásunkat tehetjük, például virágokat háláadásra. Hollandiában a perselypénzt is az úrasztalára teszik az

Istentisztelet keretében. Az úrasztaláról Isten lát vendégül, amikor úrvacsorát veszünk.

Úrvacsora: egyik sákramentumunk (szentségünk). Krisztus kereszthalálának üzenetét hivatott átélhetővé tenni a számunkra. Törött kovászos kenyér falatot és egy korty fehér bort fogyasztunk el imádsággal kísérvé. Hitünk szerint miközben a kenyérnek és bornak megmaradó jegyeket hittel vesszük, a Szentlélek ezek által is megerősít a hitben, hogy Isten kiválasztott az örök életre és kegyelmébe fogadott, és megőriz a Hozzá vezető úton. Egyházunk rendje szerint csak a konfirmált reformátusok és evangélikusok vehetnek részt a gyülekezet úrvacsorájában, jelen lenni az Istentiszteletnek ezen a részén azonban mindenkinek ajánlott, mint ahogy az is, hogy a konfirmált egyháztagok minél rendszeresebben és gyakrabban úrvacsorázzanak.

Zsinat: a református egyház legmagasabb, törvényhozó testülete.

Zsoltár: bibliai háláadó, Istent dicsérő ének. Az Ószövetségben 150 zsoltár található, amelyek a Református énekeskönyv első 150 énekét is adják, ezek az ún. genfi zsoltárok, Kálvin gyülekezetei is énekeltek már őket. Ezért mi, reformátusok sokszor az Énekeskönyvünket is zsoltárnak hívjuk.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: ÁRVAVÖLGYI BÉLA LELEKIPÁSZTOR

Gyülekezeti alkalmaink állandó rendje:

- vasárnap délelőtt 10 órától Istentisztelet, vele párhuzamosan gyermek-Istentisztelet.
- kedd este 7 óra: dolgozók Bibliaórája
- szerda délelőtt 9 óra: Bibliaóra, este 7 kóruspróba
- péntek délután 4 óra: kisífi a 4-6. osztályosoknak, 6 óra: ífi a konfirmált korosztály tagjainak.

Hivatali órák:

- kedd délután 3-tól 6-ig
- szerda délelőtt 10-től 11:30-ig
- csütörtök délelőtt 10-től 11:30-ig
- pénteken délelőtt 10-től 11:30-ig
- szombaton délelőtt 8-tól 10-ig.

A lelkipásztorok egyéb időpontokban is szeretettel állnak rendelkezésre, de érdemes előbb telefonon egyeztetni.

Elérhetőségeink:

Árvavölgyi Béla lelkipásztor,
Árvavölgyiné Szatmári Ibolya beosztott lelkipásztor
2021 Tahitótfalu, József Attila u.4.

Telefon: 26/387-082, 30/459-33-51.

E-mail: tahitotfalu@reformatus.hu

Gyülekezetünk honlapja: www.tahitotfalu.reformatus.hu
A honlapon a vasárnapi Igé hirdetések utólag meghallgathatók felvételről. Az aktuális Igé hirdetés szövege írásban is megkapható az Istentisztelet után.

Végül hadd álljanak itt e kiadványunkra is érte Károlyi Gáspár 1590-ben a Biblia elé írt gondolatai: „Bizonytal tudom és semmit nem kételkedem abban, hogy ez mi munkánknak, minekutána emberek közé az kimégyen, sok irigye és sok rágalmazója leszen. Mert miképpen az testet követi az árnyék, azonképpen az virtust, azaz a jószágos cselekedetet követi az irigység; és azok kik az rágalmazásra születtek, mivelhogy az más ember munkájához vagy cselekedeteihez hasonlót nem cselekedhetnek, ha különben annak nem árthatnak rágalmazzákat azt. Mindazáltal senkinek sem irigységével, sem rágalmazásával nem gondolok...”

